

www.e-rara.ch

Symbola aureae mensae duodecim nationum. Hoc est, Hermaea seu Mercurii festa ab heroibus duodenis selectis, artis chymicae usu, sapientia & autoritate paribus celebrata, ad Pyrgopolynicen seu ...

Maier, Michael

Francofurti, 1617

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-7376>

VI. Alberti Magni, germani symbolum.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

VI. ALBERTI MAGNI, GERMANI
SYMBOLVM.

LIBER SEXTVS.

AB ARABIBVS AD GERMANOS
nunc Ordo peruenerat, non quasi
istæ gentes propinquitate sangui-
nis aut loci, præ reliquis conue-
niant, cum hæc minime spectentur
in hoc conuentu, at quia Germanorum PRIMVS
ALBERTVS MAGNVS, post Arabes seu Mauros
primus extiterit, qui artem Chemicam perfectis-
simè indagarit & ad Germanos transtulerit, cu-
ius, quotquot aliarum confinium nationum ar-
tifices celebriores fuerint, vel institutione vel do-
ctrina plurimum se adiutos consitentur : Prior i-
taque in ordine, cui prior in inuentione artis, at-
tribuendus est locus, quemadmodum ab Hermen-
te

*Albertus
Magnus
post Arabes
primus Che-
mia gnarus
ex christia-
nis.*

te ipso, qui eam ob causam Albertum sextum in ordine Aureæ Mensæ locauit, obseruatum animaduertimus: Hic non minor animo, quam doctrina cum hoste iam pridem configere optarat, utpote causæ melioris spe ductus; Verum antequam congrediantur, nos prius vitam, res & scripta eius, congenitiliumque Germanorum artificum, quoad necessum fuerit, peruoluemus & considerabimus.

OMNES CONCORDANT IN VNO, QVI
est bifidus.

Albareus
non à se ipso
Magnus vo-
catus.

Alb. Ma-
gni cogno-
men comu-
ne saltem
est duobus.

LBERTVS, cognomento honoris, MAGNVS
appellatus fuit, non à se ipso (quod arrogan-
tiæ non tolerandæ indicium foret) sed cō-
sensu omnium literatorum, quicunq; eius
vitam, mores, facta & scripta inspexerint;
Quod nomen ipsi commune saltem cum
duobus, in nostris monumentis sui memoria celeberrimis
extitit, nempe cum *Alexandro Magno* & *Carolo Magno*. Quem-
admodum enim illi rerum gestarum magnitudine omnes
alios superarunt, Martiaque virtute & felicitate victoriæ
emicue-

emicuerunt, sic *Albertus* nostras eruditionis, scientiarumq; incredibili cumulo præ reliquis excellens, *Palladijs*, humanioribusque artibus insignitus cunctis prævaluit: Natus fuit A. C. 1193. ppe *Laugingā* in *Suevia*, vel vt alij volunt, in *Ba- uaria*, genere nobili *Bolstatensiu*, parentibus honestissimis; qui cum ipsum literarum studijs tradidissent, breui tem- pore omnes suos condiscipulos antecelluit. Tandem vires ingenij eius adeo se extenderunt, vt ipse cum summis phi- losophis, *Aristotele* & *Varrone*, comparari meruerit.

Albertus
quando na-
tus.

Alb. Mag.
cum sum-
mi philoso-
phis compa-
randus.

Nam totam Encyclopædiam perfectissime absoluit, di- uinas, humanasque scientias callens, vnde in admiratione omnium extitit. Scripsit de *Dialecticis*, *Mathematicis*, *Physicis*, *Ethicis*, *Metaphysicis*, *Medicis*, *Chymicis*, *Magicis* & *Theologicis*, (veluti omnes hi libri è *Trithemio* recensentur) atque singu- las ea diligentia & acumine tractauit, tanquam has solas, & cæteras nunquam, attigisset; Primus ex Latinis scriptori- bus in libros *Aristotelis*, *Euclidis*, *Petri Lombardi* & his simili- commentatus est: Vnde propter summam doctrinam & ingenij sublimitatem in *Parisijs* Academia honores am- plissimos magnumque nomen consecutus est. *Naturæ arca- na* perspicacissime scrutatus, *Parisijs* publice physica pro- fessus est. Hic Phantastici quidam, vel ex inuidia vel igno- rantia, eum propter inimitabilem doctrinæ vbertatē, pro- mago proclamarunt. Non solum vero philosophica, sed & theologica, pro temporum ratione, fidelissime explicauit, in quibus *Thomas Aquinas*, pro sancto post receptus, disci- pulus eius extitit.

Alb. Mag.
de quibus
scripsit.

Alb. Magni
cōmentaria
in quor.
Alb. Mag.
Parisijs ho-
noratus.

Albertus in
physica pro-
fessus *Paro-*
sis.

Alb. Mag.
a stultis pro-
mago habi-
tus.

Th. Aq.
eius discipul.

Abhinc *Albertus* *Coloniā Agrippinensem* migravit, vbi Ordinem Prædicatorum monachorum assumens Pro- fessor Academicæ factus est: Eo tempore fama eius nomi- nis adeo vbique increbuit, vt ab *Alexandro 4. Papa* Episcopus *Ratisponensis* ordinatus sit, A. C. 1260. *Ætatis* eius

*Factus mo-
nachus Col.
& Prof. ss.*
*Alb. M. fa-
ctus Episco-
pus Ratispo-
nensis.*

Alb. Ma-
gnus Epi-
scopus stu-
diis occupa-
tissimus.
Albertus
Magnus li-
beravit E-
piscopatum
à magno &
re alieno.

Alb. Mag.
Episcopus
humilis.

Alb. Mag.
Episcopus
se abdicat
volens.

Alb. M. quo
etatis anno
mortuus.

eius, ut apparet, 67. Hic enim *Alexander* ante multos an-
nos vnà cum ipso studuerat sub iisdem præceptoribus. *E-*
piscopus iam factus studijs ordinarijs semper occupatus fuit
plerumque in arce *Stauffinga*, à mundo quasi separatus, ubi
libros quosdam scripsit; inter quos expositio Euangelij Lu-
cæ, quæ post *Ratisbona* in prædicatorum monasterio refer-
uata fuit. Inter reliqua eius admiranda facta, optimus *Oe-*
conomus probatur: Quapropter *exiguo temporis spacio Episco-*
patum à magno are alieno liberauit: Ita de eo dici poterit, quod
Cicero de Thalete & Plinius de Democrito scripserunt, nempe
philosophum facile lucrum facere aut ditari posse, si hoc i-
psi conueniat. In hac quoque dignitate Episcopus amplif-
sima semper se humilem & humanum omnibus præstitit.
Nam si quando in Episcopatus ditione mandatum ederet,
aut aliàs literas scriberet, non aliter incepit, quam hoc mo-
do: *Frater Albertus Dei gratiâ Episcopus Ecclesie Ratisponensis*:
Cum vero Episcopatu per annos aliquot optimè præfuis-
set, ac propter negotia alia philosophiæ operam impende-
re non posset, tædio quodam affectus, sponte sese hinc ab-
dicauit, iterumque *Colonia* ad solita studia secessit: Tum
scripta sua perlegit, & noua quædam edidit, donec legen-
do, scribendo & docendo exhaustus viribus & senio, ibi-
dem anno ætatis 87. mortem obierit, A. C. 1280. Cadauer
eius *Colonia* in medio chori sui conuentus honestissimè se-
pultum, intestina vero *Ratisponam* deportata sunt. Viri do-
cti huic *Alberto* multa Epitaphia honoris gratia ubicun-
que fecerunt, quæ apud *Paulum Iouium*, aliosque adhuc pas-
sim extant. Hactenus de *Alberto* relata, à verbo ad verbum
ex clarissimi viri *Henrici Pantaleonis Med. Basil.* volumine
Heroum Germanorum secundo desumpta sunt, qui ean-
dem ob causam citat *Auentinum* lib. 7. & *Volaterr.* Quod
ideo factum, ne quis existimet à nobis pro arbitrio quæli-
bet

bet esse posita: Hoc autem in iā dicto authore notandum, quod in cæteris quidem doctus, in Chemia autē nihil cognouerit; Vnde, vt ei Aduersarius, quicquid meritò ascribere deberet Chemiæ, potius alteri rei ex ignorantia addicatum voluit: Est enim illa ars omnibus exosa maxime eam ob causam; quod ingenio quorumcunque, quomodo sit aut esse possit, capi aut dignosci nequeat, & si quis illoto, quod aiunt, pede ad eius tractationem se conferat, quod non, vt in cæteris artibus & scientijs contemplatio sola sufficiat, sed speculationi praxin seu opus perfectum visibile & tractabile manibus, succedere oporteat, quod si non contingat, omnis consideratio & studium videtur inane & nullius vtilitatis. In *Chemiā* itaque ALBERTVS *Magnus* multum laboris & studij posuit, cuius *Panthaleon* ne verbo meminit, vtpote ab ea abhorrens, quod tamen veritati nihil detrachere debet: In ea plures edidit libros; quorum vnus inscribitur de *Alchymia*, ab alijs multis additionibus & sophisticationibus adauctus & suffarcinatus: Alius de *concordantia philosophorum*, Chymicorum scilicet: Quidam de *compositione compositi*; Præter hos, & librum de mineralibus, sunt plures, quos nondum publicatos habemus: Quam magnus & perfectus Chymicus *Albertus* fuerit in primis vltimi illi tres tractatus absolutissimi satis declarant; quorum nonnulli etsi non eius operibus simul editis à collectoribus inscijs adiuncti sint, tamen ipsius Alberti, & non alterius, eos esse vel solus stilus, præter tituli inscriptionem & Chymicorum consensum, planum & indubitatum facit. In primo illorum tractatum de sese ipse fateatur in hunc modum: *Multas, inquit, regiones & plurimas provincias, nec nouo ciuitates & castella, causa scientia, qua vocatur Alchymia, maximo labore perlustravi, & apud literatos viros & sapientes de ipsa arte inquisiui, vt eam plenius inuestigarem: Et cum scripta*

*Chemia ex
osa igno-
rantibus
nihil in ea.*

*Chemia in
fine diff. re
a b alijs
scientiis.*

*Alb. Mag.
dedicauit
Chemia.*

*Alb. Magni
libri Chy-
mici.*

*Alb. Mag.
Chymicus
perfectus.*

*Alb. Mag.
peregrina-
uit per pro-
prios Chemia
cognitionis.*

omnia perscriberem & in operibus ipsorum sapissimè persudarem, non inueni tamen verum in his, quæ libricorum affirmabant: Asperxi ergo libros contradicentium & affirmantium, & inueni eos vacuos esse ab omni profectu & ab omni bono alienos: Inueni enim multos prædiuites Canonicos, physicos & illiteratos, qui pro eadem arte magnas fecerunt expensas atque labores, & tandem deficiebant: Quoniam artem inuestigare non valebant. Ego verò non desperavi quin facerem labores & expensas infinitas, vigilans & de loco ad locum migrans omni tempore ac meditans, sicut dixit Auicenna, si hæc res est, quomodo est? Et si non est, quomodo non est? Tandem perseueravi studendo, meditando, laborando in operibus eiusdem, quousque quod querebam, inueni, non ex mea scientia, sed ex Spiritus sancti gratia. Vnde cum scirem & intelligerem, quod naturam superaret, diligentius vigilare cæpi in decoctionibus & sublimationibus, solutionibus & distillationibus, cerationibus & calcinationibus atque coagulationibus Alchymie, & in multis alijs laboribus, donec inueni, esse possibilem transmutationem in Solem & Lunam, quod multo melius est omni naturali in omni examinatione & malefactione. Hæc Albertus de seipso: Quæ verba si quis neget esse Alberti, ille eadem facilitate negabit omnia, quæ veritas aut non sibi placeant: Nihilominus quidam Terræ nepotes prodeunt, & contra Chemicam, cuius ne literam capiunt, ambabus manibus digladiantur & pugnant; primæ ratiunculas negatiuas Chemicæ quasi aduersas inferentes, alteræ personas artificum calumnijs, iniurijs & contumelijs impetendo: In his vero distinguunt; aliquos artifices, utpote non Christianos, Hermetem Auicennam, Gebrum & alios, ut etiam non magni nominis Christianos, ut quosdam Minoritas & similes, prorsus extenuant, falsitatis, vanitatis & deceptionis, apertè coarguunt & condemnant, quasi deceptores, homines leuissimi & forte ab alijs decepti fuerint, ideoque vice versa quoscunque decipere

Chemia, si
est, quomo-
do est, si non
quomodo
non.

Alb. Mag.
labores in
Chemia.

Terræ nepo-
tes Chemicæ
contradi. &
absute.

Chemia
aduersarij
quomodo
distinguant
inter Chy-
micos.

pere volentes, qui hoc animo nugatoria sua scripta ediderint: Nonnullos, maioris authoritatis scilicet inter Christianos (ne forte ipsi horum reprehensores reprehendantur) quales sunt *Albertus Magnus*, *S. Thomas Aquinas*, & si qui sint alij, subtili ingenio, ne dicam fraudulentia excusant, absolunt & liberant ab huius artis commercio aut tractatione, ita ut *Albertum* quidem in iuuentute hiscenu-
 gis & vanitatibus alijs deditum fuisse fateantur, sed in senectute pœnitentia ductum eas omnes abdicasse & detestatum esse: Sed hi pro responso habeant, nugatores esse, Aduersarij
Chemia
nugatores.
 qui de rebus incognitis, preciosissimis, quia ipsis non consistent & adhuc sub iudice versentur, nugas facere præsumant: Si nugas appellare liceat id, quod non percipimus aut intelligimus, multa mysteria & abstrusa tam diuina & humana sic vocanda essent. At illi sciant, quicquid sciunt nugas esse reuera præ illis, quæ sunt & illi nesciunt, nec propterea esse desinunt: Distinctionem illam veteratorum non admitimus, sed *Chymicos Chymicos* & *Aduersarios Aduersarios* agnoscimus: Non est, quod hi ex Chymicorum ordine præcipuos à nobis alienent sibi que associant; Quod etiam si versipelles tentauerint, tamen *Albertus* alijque lubentes, in omnibus se *Chemia Regina* subijcient & abdicabunt. Aduersarij
Chemia nō
præcipuos ex
huius ca-
bris subtra-
hent dolose.

Hoc non solum apparet ex libris sub Chymia titulo editis, sed etiam alijs quibuscunque, prout suo loco ostendemus. Eant itaque *Andabata* & pugnent cum umbris & non armatis hominibus: Eant cæci & iudicent de palpabilibus & non de coloribus, qui ipsis sunt incogniti & indistinguibiles: Eant surdi iudices & mutis surdisque sententiam dicant, non alijs ratione & sensibus intergris præditis: Nihil sanè in *Chemia* pessum danda (ut loquuntur, si dijs placet) ostenderunt, quam male Quid ostē-
sum ab Aduersariis in
Chemia pessum danda
mentis

mentis affectum, pessima voluntatis conatum & ex his frustraneū effectum: Viuit enim, viuit adhuc toties morti consecrata & mactata Chemia, & ita viuit, ut nunquam melius: Macer quidam medicus ad Chemiam aliquando ægram accitus duas herbas secum attulit, quibus ipsa curari desiderauit, nempe Muscum aromaticum & Lolium: Musco vsus est ad morbi curationem, Lolio ad auersionem & propulsationem omnium rerum ipsi noxiarum: Hoc lolio aduersarij, dum Chemiæ insidiantur, adeo dementati & stolidi sunt redditi, ut præ furorē nesciant, quid videant aut loquantur: Nisi enim hæc herba Chemiam vndiquaque cingeret, si quando ex arce sua prodiret, ab omnibus cerneretur & ad voluntatē cuiusque suam præstandam cogeretur: At quia nunquam prodit, hinc virgo remanet: Et hoc lolium reddit oculos maleuolorum obtusiores, quam ut eam videre possent: Sed ad rem: Albertum Magnum fuisse perfectum Chemiæ artificem, & libros ipsi ascriptos non esse alterius illis incredulis demonstrabimus: Primò de artificio eius & libris Chymicis attestantur omnes docti viri tam Chemiæ addicti quam non, qui post eius ætatem huc vsque vixerunt, deque simili materia quid ediderunt: Non liberi tam patris vultum, quam hi libri Alberti ingenium repræsentant: Quis vnquam post Albertum eius acumen æmulari aut mentiri ausus fuit: aut quò bono? ut sibi nomen aucuparetur? non, quia nomen non ad eum mentientem, sed si quod esset, ad Albertum rediret: An vtilitatem aut lucrum? Nullo modo: sunt deceptores, qui alienis verorum philosophorum tractatibus sibi ascriptis, artis cognitionem hac ratione ebuccinentur ut ita decipiant alios; aut qui suis falsarijs nugis & centonibus à philosophorum mente & scriptione alienissimis idem perpetrent; At tale quid circa Alberti libros

Macrime-
dici dua her-
ba pro cu-
randa Che-
mia.

Lolii Che-
miam regit.

Albertum
Chymicum
qua indicia
demonstrant.

Libros Al-
berti ascri-
ptos esse eius
gesta.

bro contingere non potuit. Et si contigisset, de hac re iam non est quaestio. Nec verò Albertus sibi aliorum libros adfciuit, nec alii ipsius ex ante relatis Chymici sint hac in re arbitri non Misochymici, num sint eius libri, nec ne: si de fabrilibus operibus dubium incidat, non itur ad pistoros aut sutores, sed ad fabros, vt illi iudicent, si inter medicos de remedica, ad medicos sit prouocatio; Hinc illud, *stant fabrililia fabri. Atque solent medici prestare quod est medicorum.* Eodem modo cum hic de chymica materia sit disquisitio, quidni admittantur Chymici? An ab istis nasutulis senecionibus prohibebuntur, qui ex Chemiæ castris fugitiui ad contradicentes transierunt? Neminimuseorum hoc admitter, etiam si sit Minorita, cuius ordinis quam plures adeo magni in doctrina extiterunt, vt arbitri illi, eorum respectu, omnium minimi censendi sint: Minoritas enim, quos minoris quam flocci faciunt, vt præceptores in multis reuereri & honorare deberent, nec nomen Ordinis quid doctrinæ aut personæ eorum detrahare potest: Chymicis itaque consentientibus Albertus Magnus magister & artifex est Chemiæ; quicquid contra dicant aduersarii. Præter Chymicos idemasserunt alii viri omni exceptione maiores, inter quos *Mirandulanus Comes* præcipuus est, qui lib. 2. cap. 3. *Magnus autem Albertus*, inquit, *quanquam multa scripsit de vertendis metallis, artemq. recepit, tria tamen præcipua inter plures rationes asseruit. Primum eos falli, qui rentur metallorum species mutari non posse, dedisseq. illos Aristoteli, quod Auicenna dandum erat: Deinde ab eodem subindicatum, mutatione referendam esse in primam materiam metallorum, quæ artis adiumento adduceretur in diuersam speciem. Demum colligit Albertus longo satis progressu metallica peritos artis, medicorum instar, progredi, quorum probabilior illa semita, cuius ductu purgatur sulfur &*

Testatur id Chymicos omnes.

Artifices de suis operibus. Et sibi illi iudicant recte.

Minoritas Chemiæ ad istos comitunt aduersarii.

Albertus Magnus testibus chymicis Chymicus est. Cornutus Mirandulanus. Albaro Mag. pro chemia testimonium.

argentum vinum, riteque illorum permixtio paratur, quorum virtutibus, ut eius utar propriis verbis, omnis metalli species inducitur, deducique demum scribit vinum argentum ad duratiem, & deinde diversas formas metallorum. Hæc ille de Alberto ex Alberti scriptis: Præterea in lib: de mineralibus aliisque Albertus de metallorum natura, proprietate, generatione aliisque accidentibus exquisitissimè & doctissimè iuxta rei veritatem & Chymicorum doctrinam scripsit: Vbi inter cætera lib. 3. c. 1. De transmutatione, inquit, horum corporum metallicorum & mutatione unius in aliud, non est Physici determinare, sed artis, quæ est Alchymia: Est autem optimum genus huius inquisitionis & certissimum; quia tunc per causam unius cuiusque rei propriam res cognoscitur, & de accidentibus eius minimè dubitatur, nec est difficile cognoscere. Et eodem libr. cap. 2. Prima, inquit, materia metallorum est humidum unctuosum subtile, quod est incorporatum terrestri subtili fortiter commixto, ita quod plurimum utriusque non tantum cum plurimo utriusque, sed etiam in plurimo utriusque: Hæc Albertus: Quæ omnia ex Chymicorum mente dicta nulli alteri, nisi arufici conveniunt, cæteris paribus: Albertum diligentissimum naturæ metallicæ indagatorem præ cæteris omnibus Chymicis fuisse testatur Dionysius Zacharius; nec non antedictus Mirandulanus Comes lib. 2. c. 7. de auro; qui, Vidit Albertus, inquit, de se scribens, purum inter arenas fluviatiles aurum, impurum audiuit commixtis lapidibus ortum, instar venarum, subditque non multo post, aurum natum inter arenas melius esse, cuius rei duas affert causas: Alteram sulfuris puritatem maiorem inter calidas & siccas arenas versati, frequentiusque loti, & eius quoque terrei, quod inest viuo argento, quod quidem & lauit & subtilius reddidit ac purius, fluminis lotura frequenti: Alteram causam voluit esse meatuum obturationem, cum oclusus in fundo ripisque conuoluitur in semet & concoquitur ad auri substantiam nobiliore de promendandam, atque

Albertus in
aliis suis li-
bris Chymi-
am quoque
afferuit.

Alberto M.
qui d prima
metallorum
materia.

Albert. M.
diligentissi-
mus natu-
ra metalli-
ca indaga-
tor.

atq; isti hec ille, dum haberet mentionē locorū, in quib; metalla generē-
tur. Quæ loca ipsum Albertū aduise apparet ex multis in-
dicis, dum quid suo tēpore in his vel illis metallicis fodinis
inventum sit, narrat: Vbi de natura auri differit, granum, ait
inuētum quod multarum librarum pōdus excederet, cētum marca-
rum vocabulo, inquit, Mirand. vsus est, quod nomē & designat va-
cias, ut octies centū uncias fuisse granū, qui perpēderūt, deprehende-
runt: In Germania quoq; mōtanum aurum sua tēpestare in-
uētum recēset, quod dum excoquebatur, min⁹ cēteris cō-
sumebatur, vilioris tamē fuisse pretii propter nouitatē, pdir.
Idē inuētum aurum in futuris humani cranci capillis & in-
tra dētes tradit: Quæ res num artificiosa an miraculosa ex-
titerit, dubitari licet; certe naturalis nō fuit: Quāuis de au-
reo dente pueri filesti (at imposturā quadam adaptato) de
auro, instar capillorū, ex vite eiusq; pampinis pro generato,
multisq; aliis eiusmodi mirabilib⁹ auri generationib⁹ sēpe
legerim⁹: Aurum n. nō ex carnib., ossib⁹, pilis aut ligno, sed
ex sola sua materia proxima, in debitis locis, naturaliter p-
uenit: Materia aut proxima est argentum vivum coagula-
tum à suo sulfure: Quod si inter dentes aut intrā solum re-
pertū diceretur aurum, insertionē humana excusari posset
ob superstitionē plurimorum: Invenimus et. im, q; apud Ro-
manos morituro numismatis aliq; gen⁹ in os inseruerint, p-
naulo, charōti apud inferos soluēdo: At postquā hoc quoq;
avaritia viuētiū, p̄sertim militū, in sepulchris inquiri
ceptum est, cadauera mortuorum in rogo cremata sunt, q;
mos ad Christianismū vsq; perdurauit. Quid multis? Al-
bertus nō solum ipse Chymicum se suis libris (etiam si ne-
garet) demonstrat adeo eruditē & perspicuē scriptis, ut nisi
ipsum cōuincant Chymicum, null⁹ alius ex suis monumē-
tis editis, cuius sit doctrinæ aut professionis estimari possit.
atque præter ipsum alij quicunque, sed effectus quoq; & o-
ra Chymicā ab ipso verissime præstita toto orbe celebrata

Auri natu-
ralis granum.

Aurum mō-
tanum Ger-
manicū.

Aurum in-
uētum in
capite hu-
mano.

Aurum ex
sola sibi pro-
xima ma-
teria g ne-
ratur.

Romani
morituro
obulum in
os inserēt
pro naulo.
Alb. Chy-
micus non
solum ex li-
bris seu o-
ribus chymicis innotuit.

*Albertum
Magnus E-
piscopus
quomodo
soluit as-
suum sem-
per studens.* proclamant: Quomodo enim ipse Episcopus factus iam se-
nex ultra 67. annos natus, semper delitescens in suo Musco
inter libros & literas adeo bonum oeconomum se præsti-
tisse potuit, ut Episcopatū ab ære alieno liberarit? Sane hoc
non est credibile; et si redditus annui ab ipso moderate im-
pensis aliquantulum iuuare potuerint, tamen paucis illis
annis, quibus præfuit Episcopatu, exiguum quid: Dicit e-

*Alb. M. ma-
gnus as-
suum sol-
uit paruo
tempore.* nim antedictus historiographus, quod fuerit magnum as-
alienum: Et adhuc mirabilius videtur, quod liberato à de-
bitis Episcopatu, eo se abdicarit & viliorē conditionem
amplexus fuerit, nempe docendi & instituendi in bonis li-

*Abt. Bu-
cholzrus:
Admirabi-
le nostru se-
culu recusa-
ri Episcopa-
tus ab ali-
quo.* teris iuuentutem; Scimus enim, inquit alius Chronographus,
quibus laboribus Episcopatus acquirantur, qui acquisiti, vix audi-
tum est unquam, quod post admirationem repudiata sint: Circa
quod nonnulla consideranda veniunt; Primò quod ex mo-
nacho factus episcopus: Secundo, quomodo literis occupa-
tus aliena debita soluere potuerit: Tertiò, cur non potius
cognatos suos iuuerit suo ære: Quarto, cur post Episcopa-
tum amplissimum reliquerit: Quinto, cur docendi munus,

*Doctrina
facit ex Al-
berto Ma-
gnum, &
ex monacho
Episcopum.
Chemia
præsupponit
varias ar-
tes.* quod valde laboriosum est, elegerit: Pro primò, ut ante di-
ctum, doctrina eius varia & erudita in omnis generis arti-
bus, scriptaque edicta, præcipua fuit causa; Inter physica
autem & mineralia tam practice, quam theoricè tractauit:
Quæ scientia cum vel omnigenas artes præsupponat, vel
antequam fructu aliquid absoluat, postulet, hinc Ency-
clopædia cum Chemia, ut debet, in Alberto, coniuncta
fuit: ut enim punctum absque circulari circumferentia nō
facit figuram circuli, ita nec Chemia absque aliis artibus
aut scientiis, pro ratione terminorum eius lectione inda-
gari potest: Pro secundo, certissime statuimus Albertum Che-
mie furnellis vsu, post tot annorum inquisitionem & ex-
perientiam, inde Phenicem produxisse, qui hæc mirabilia
præ-

prestitit: An hoc artificium perfectè sciuerit antè susceptum
 Episcopatum, dubitari potest; quantum ad me, non arbitror,
 sed quod à iuventute ad eam senilem ætatem usque in in-
 dagando extiterit, donec Deo visum fuerit, Episcopo iam
 declarato hanc reconditam scientiam revelare: Hinc ipse
 in perpetuis studiis, & quia furnos suos in vno secretiori
 loco habuit, ibidem mansit: Non autem necessum fuit
 hoc alios scire, quicumque essent: Ergo non fama, sed effe-
 ctus Chemiæ cognitus est à vulgo, & hic longè præuenit
 illam (quæ solum ex libris proditur) quod fieri debuit:
 Vnde ipse inter præcepta Chemiæ initiato obseruanda
 ponit, ne quis aliis, quicumque sint, aperiat se Chymi-
 ca tractare, alias illi ipsi si magnates sint, singulis ferè die-
 bus quærent ex artifice operante: Magister, quomodo
 tuæ res procedunt si malè: responderit, habebit illusionem
 & risum; si bene, præoccupabitur, ne abeat: Vnde silen-
 tium Ægyptiis, Pythagoricis, Brachmanis, Gymnosophi-
 stis, omnibusque aliis abditiæ doctrinæ indagatoribus, &
 scientibus magistris, sub iuramento perpetuum imposi-
 tum fuit: Non placuit ipsi in præsentia pontificis aut prin-
 cipum se huius artis gnarum ostendere, qui magis in docu-
 mentum & institutionem aliorum, quam in sui ostentati-
 onem intentus fuit: Hinc de concordantia philosophorum
 primus omnium subtilissimè scripsit, vt quisque videat,
 in quibus philosophi, in quibus non concordent: Hic li-
 ber apud Chymicos magnæ utilitatis censeri debet, quip-
 pe qui non à quodam adhuc in artis indagatione versante
 sed magistro perfecto sit editus: Absque collectione au-
 tem & consideratione concordantiarum in scriptis om-
 nium philosophorum, nemo speratum finem adipisci po-
 test: Ad tertium, cur cognatos ære suo non iuuerit? Si fuerit
 ex prouentibus ditionis, non potuit, si Chemiæ, & potuit,

Albertus
 M. senex &
 Episcopus
 artem rescis-
 uit.

Alberti M.
 præceptum
 in obseruanda
 de silentio.

Silentium
 omnibus
 philosophis
 impositum
 apud omnes
 gentes.

Albertus
 M. g. pri-
 mus de con-
 cordantia
 philosophi
 scripsit.

Considera-
 tio concor-
 dantiarum
 in libris
 maximè ex-
 petitur.

Albert. M.
cur episcopa-
tum relin-
quit.

& absque dubio, voluit: *Quartò*, Episcopatus relinquendi, nec senium nec labores, causa fuerunt. Nullus enim tam senex Episcopus, qui non in suo statu poti⁹ quàm inferiori aliquo mori desideret. Nec labores Episcoporum (qui principali dignitate gaudent) nostrati sunt tanti, quin à quocunque, etià decrepitæ ætatis, tolerari queant: Contemptus itaque pompæ verè mundanæ in spiritualibus ipsi in animo fuit, utpote humilitati, coram Deo, addictus, ideoque hanc dignitatem relinquere maluit, quam contra mentis propriæ verissimum conceptum retinere: Nec verò quis existimet, quod simplicitate animi aut curarum vacatione sperata hoc fecerit: ipse enim eruditissimus omnium eius ætatis, non solum *Germaniæ*, (vnde *Munsterus* in cosmographicis tradit, *Lauringam* vno eodemque tempore fouisse doctissimum virum, nempe *Albertum Magnum* formosissimam mulierem & corpulentissimum equum) sed etià *Europæ* extitit, quâ ratione Episcopatu facile præesse noverat: Pro quinto quòd nec curarum vacationem optarit, hinc patet, quòd longe gravius onus, nempe docendi suscepit & quòd dicitur, *ab equis ad boves descenderit*: Hoc autem munus ipsi cur gratus Episcopatu visum sit, forte non ita constat: *Honores mutant mores, sed raro in meliores, ut est in proverbio*: In hoc Episcopo contrarium contigit: Nam monachus & professor Academicus non reuit esse, cum eligeretur, Episcopus; qui iam talis & tantus confirmatus, mores & vitam suam humilitate quadam submisit & ab Episcopali sublimitate prorsus ad inferiorem statum regressus est: Hoc vel solo nomine Magnus, ut quidam æstimant, dici optimè meritis est: Ingenui & candidi viri est docere perspicue ea alios, quæ ipse lectione, vsu rerum, ex aliorumque institutione didicerit: Ita discipulorum est omnem voluntatis promptitudinem, mentisque benevolentiam docenti.

Albert. M.
episcopatu
abcedens
maiores la-
bores subiit.

Albert. cur
magnus dici
mereatur.
Præceptoribus
debetur
gratitudo
& honos.

centibus exhibere. Nam præceptoribus & parentibus nõ æquiualens precium gratitudinis præstari posse multi inter philosophos scriptum reliquerunt. Amplissimum itaq; officium est doctorum in scholis fidelissime iuventutẽ docentium, quia rem Deo gratissimam & hominibus honorificam & vtilem præstant. Hoc in primis respexit Albertus, ac deinde iucunditatem animi, quæ ex doctrinâ bene collocata suboritur, non posthabuit:

Excitat enim auditor studium, laudatæque virtus

Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Vt poeta canit, & vulgo dicitur;

scire tuum nihil est, nisi te scire, hoc sciat alter;

Fortè quoque in Episcopis nostralibus ea notauit, quæ docendi populum & prædicandi Euangelium rationẽ vsumque excluderent, quæ quilibet per se considerare potest, si faciat comparationem Episcoporum huius æui cum Apostolis, aut ab iis institutis Episcopis, in quibus conueniant ac differant. Potissima verò causâ existimatur, cur Albertus gradu summo se deiecerit in imum, quia *satis est, potuisse videri, & quia cæli donum* nactus non curarit mundanam excellentiam,

*Episcoporum
conditio
qualis.*

*Albertus ro-
nunciavit
sponte Epis-
copatus,
quia d. nũ
magna E-
leemosina à
Deo accep-
erat.*

*Quod qui habet, ille potest, inquit poeta,
ubi vult, habitare deceter.*

Hæc itaq; ad eò clara sunt ad probandum Albertum perfectum Chymicum, ut manifestiora nequeant esse nec magis desiderari ab ullo, nisi forte talpâ cæciore, qui lucem in meridie non perspiciat, nihilominus Lynceum se in scrutandis metallorũ cubilibus simulans: At Sepiæ illæ, vt effugiant aquas sua illuue conturbantes, in iuuetute, inquit, Albertum omnis generis nugas amplexum esse, quas abdicarit penitentia ductus in senectute. Hoc respõsum est calūniosum in personam Alberti, & artem Chymicam, quam inter nugas isti-

*Adversarij
à Chemia
Albertum
saluare co-
nauerunt.*

*Alb. Magn.
vocatatus
magus ab
inuidia.*

nugatores recenſet: *Albertum Magnum* propter ſummam ingenii ſubtilitatem, doctrinæque copiam maleuoli ex inuidiâ vocitarunt magum, quaſi non proprio Marte tanta opera ſapientiæ diuinæ humanę conſcribere potuiſſet, niſi diutius, Diaboli ope adiutus: *Apage te, cum iſtus blaſphemiis*: Hæc eſt diabolica ſeu calumniatrix opinio vulgi ſeu beſtiæ multorum capitum, quâ ipſum *Saluatorem Deum & hominem*, auxilio diaboli eiicere diabolos blaſphemata eſt: Eâdem cenſurâ doctiſſimi quique ſubire coguntur: O crassa cerebella, quid veſtræ inſcitiae pallium prætexitis eruditorum contumeliâ? O pectora excordia, quid veſtro ſtupori celebrium virorum prætenditis infamiâ? Quod vos non capitis, id nec iſtos capere putatis, *mures ſcilicet Elephantes*: At fallimini, & inſania vobis veſtra domum remittetur, cum inconditis iſtis naniis, abiectis tricis & futilibus quiliis: Non ſtatim magus eſt, qui ſupra doctorum vulgum ſapit, at magis ad angelicam diuinamque naturam accedit, quo magis à ſæce humana recedit, ſeque eleuat: Interim Negromanticos non excuſamus, ſed omnibus modis, utpote diaboli mancipia, deteſtamur: qualem *Albertum* neutiquam exitiſſe certiſſimum eſt: Si quid iuuenis in *magia naturali* ſcrutatus ſit, ſumma laude, non vituperio dignum eſt; Pro qua intelligo *virtutes naturales* rebus à Deo inditas ſcire & activas paſſivas coniungere ad effectum naturalem, DEO non adverſum ac homini utilem præſtandum: Qui Chemiam inter nugas numerat, probet id primò, quàm aſſeueret: Hæc enim eſt petitio principii, ab omni ratione aliena: Iuuenis *Chymica* inquiſiuit peregrinationib., lectionib. & variis experimentationibus; ſenex factus, iudicio tot rebus viſis, factis, lectis & auditis cõfirmato, veritatē inuenit: Neutiquā igitur *Chemia* abdicavit, ſed hanc habitā, *Episcopatum*: Hæc ſola fuit

*Alb. Magn.
ſenex non
chymia, ſed
hac habitā
Episcopatus
validiſſis.*

fuit *Sapientum filia*, quæ cum Episcopum reuerendum & in honore digno habitum, ex illa sede remouit inque locum tranquilliorē restituit. Hic est *Cynthus*, aurem qui velle carit ipsi & admonuit, ne via trita, cum reliquis, stipatus equis, canibus, militari manu, sago, & triumphali curru incederet, at *submissa humilitate Deo seruiret*: *Magnus enim non est, qui mundana magna, existimata vulgo, non contemnit.* *Magnus est qui magna contemnit.*

ALBERTI MAGNI CONGENTILES

GERMANI.

Germania suo circuitu & lingua communione plurimos populos, *Germania*
 olim quinquaginta, nunc multum ampliatis finibus undiquaque, *quot populos olim complexa.*
 absque dubio longe plures complectitur: Attamen hi omnes una
 sunt Natio, vnâque linguâ, nisi idiomatis diuersis inter distincta, vnoque summo Principe (exceptis ijs, qui non coacte, sed sua sponte se
 alys vicinis subiecerint aut ipsi libertati se asseruerint) gaudent. Pri-
 mo itaque

BERNHARDVS COMES TREVISANVS, *Germania Na-* *Bernhardus Comes Germanus.*
 tionem potius quam alteri cuiusque adnumeratur: Italus enim nec est, nec esse se scribit, nihilque Italicè, quod scimus, vnquam edidit. Verum liber eius Chymicus eruditissimus extat in Germanico, Gallico & Latino sermone, *Bernhardus Comes non est Italicus.*
 (fortè etiam nunc in Italico) in quo autem scripserit, quia omnium harum linguarum gnarus fuit, dubitatur: Ex Germanico in Latinum à *Nich. Toxite* conuersum nouimus: Credibile est in vtroque & Germanico & Gallico ipsum edidisse librum suum: *Germanum* autem fuisse demonstrant multa indicia; quia Imperatoris aulae, in qua bene notus fuit, tanquam Principis ac Domini sui seorsim meminit:

Imo Germanicæ monetæ, suorumque bonorum & hereditatum, quæ sub Imperio fuerunt: *Alij* non dubitant eum fuisse Germanum, at faciunt *Comitem Treuirensē*, cum Treuirensis ditio & ciuitas Electoratus & Archiepiscopatus eiusdem nominis sit: Nonnulli putant, fuisse illum *Comitem Palatinum ad Rhenum*, quæ opinio omnino erronea est nec eget refutatione: Genealogia enim & familia illorum Illustrissimorum Principum nota est, nec *Bernhardum* aliquid ea ætate, qua ipse vixit, agnoscit: At qualis fuerit, ipsa nominis ratio ostendit: Nam communissimè Comes Treuisanus aut Treuisinus appellatur: TREVISVM autem oppidum sinui maris Adriatici adiacet, non procul à Venetijs; iamque sub Venetorum potestate existit, quod *Bernhardi* tempore, ante 150. annos adhuc Imperio paruit: *Comitem* itaque in hac regione *Bernhardum* fuisse, eiusque proavos, non est dubium: Quod magnam suæ hereditatis partem vendiderit, summamque pecuniæ aliam, dum *Rhodi* esset, è quodam, qui suos cognatos optime nouerat, insuper acceperit ipse fatetur: At hic comitatus iam, cum *Bernhardi* familia & Imperiali iurisdictione, ibi esse desijt; adeo vt nec memoria eius remanserit: Si quis alterius gentis ac patriæ *Bernhardi* Comitatum fuisse clarius demonstrare poterit, non est cur alteri succenseam: *Germanum* eum præsupponimus, cum se à Rege Gallico prorsus alienet in Epistola ad Thom. de Bononia; vbi inquit; *Huius enim dicti, Reuerentia tua, experimentum vidit in puluere quondam Regi misso, cuius es physicus*: Quantis hic vir laboribus, sumptibus, experimentis, erroribus & difficultatibus, dum artem inquireret, circumductus fuerit, ipse satis large describit, nec opus est hic insinuare: *Vixit*, vt ex Epistola ad Thomam de Bononia *Caroli 8. Gallie regis* medicum colligi potest, circiter annum Christi 1484. (quo anno *Carolus* cepit regnare, vsque in A.

498.) Atq; hoc tempore *Bernhardus* forte septuagesimum
 ætatis annum superavit, cum senex artem adeptus ab hinc
 à medico Gallo sollicitatus, donoq; lapidis cuiusdam ma-
 gis oneratus, quam honoratus sit; quamvis humanissime,
 ut tantum virum decebat, id munus acceperit; prout eius
 verba testantur hoc modo: *Quando vero opus tuum ac donum*
tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo
namque in me fiduciam immerito cognovi. Quapropter ipsum lapi-
dem amicitia tua gratia mihi conseruo, ut gratissimum donum cu-
stodio, &c. Quanto iudicio, & in Chymicis peritia hic bonus
 senex, post tot exantlatos vere Herculeos conatus & la-
 bores, extiterit, vel vnica hæc Epistola demonstrat, quæ
 omnibus Chymicæ amantibus est veluti *fax in tenebris* & sta-
 tua *Mercurialis in triuijs*. Philosophiæ Aristotelicæ & Medi-
 cinæ Galenicæ se apprime scientem declarat: De genera-
 tione metallorum sub terris, eorumque diuersitate inter se
 optime differit: In artis operibus, *Mercurium Auro* con-
 iungit, nempe patiens agentis, & sic id quod soluit cum sol-
 uendo vniri & permanere indiuisibiliter, affirmat: Sic enim
 inquit: *Quæ quidem solutio requirit permanentiam simul, scilicet*
soluentis & soluti, ut ex utraque, nempe masculino & feminino so-
mine noua species resultet. Amen dico tibi, quod nulla aqua na-
 turali reductione speciem metallicam dissoluit, nisi illa, quæ per-
 manet eis in materia & forma, & quam metalla ipsa soluta pos-
 sunt recondere: Quod in aquis fertibus non contingit, sed po-
 tius est deturpacio compositi, utpote, corporis dissoluendi: Nec
 corporibus pertinet aqua in solutionibus, quæ eis in congelationibus
 non permanet, & tandem *Mercurius* est huiusmodi & non aque
 fortes, sen quam fatui exissimant, aquam mercurialem lymphidam
 & diaphanam. Verum in his *Bernhardus* ut valde perspi-
 cuus apparet, ita profundus delitescit: Libere eius *Her-*
uetica Philosophia in omnium manibus est & admiratione:

Et

Bernhardus
humaniter
tractat ma-
dicum de
Bonon.

Bernhardus
Com. Chy-
mia vera
tandem se-
ritissimus.

Bernhardus
in Chymia
Solem Mer-
curio con-
iungit.
In solutione
vera solutio
& solutio
non est
ab u. s.
ratione
ulla.

Bernhardus
in chymicis
profundus.

Bernhardus
liber potius
ad Theoriam
spectare de-
bet, quam
praxin.

Bernhardus
inuidiam
cum senio
acquisiuit.

Rex in Fōte.

Vulcanus
moderate
firuat ignē.

Opus quan-
do incipien-
dum, quid
velit.

Quatuor
ignem ge-
nera nec sa-
via in Cha-
emia totidē-
que vasa.

Et sanè dignissimus est, qui in hoc genere legatur, ut potius Theoria operis, quam praxis, quamuis ad hanc omnes preproperent, inde percipiatur: *Allegoria* eius practicam exponens non est tam facilis, quam prima fronte aspicitur: Iucunditate fabulæ, ut *Orpheus* olim quercusque ferasque, omnes ad se allicit doctosque rudesque, at præter illecebras aurium phantasiæque, raro quid indereportant: In causa est, quod ipse senex factus, quæ ætas inuidiam facile corripit, artem inuenerit, ne quis iuuenum ante canos eâ nactus ipsum irrideat. *Hinc enim nomina multiplicantur, aiunt senes in turba, ne senectus venerabilis notetur puerorum digitis.* Rex equidem sedet in Fōte sese lauans, instar *Diana* nudæ; Vterque se conspici denegat absq; vestimentis. Quis adeo audax, ut *Actæonis* personam agere malit, quam non se placidis abstinuisset bonis? Aquam fontis & ignem optime describit: Sed videndum, ne *Vulcanus* æstium aerem per se sic eum & calidum nimis calefaciat. Consultius enim foret ut *Notoflante* qui à summis montibus prolabitur, operatio inciperetur; tum feruor ignei illius *Diui* remitteretur aliquantulum & *Ethesia* spirantes temperiem frigidi & calidi, sicci & humidi secum adferrent. Vnde quidam *Sole* ingrediente *Taurum*, alij *Aquarium*, (quia hæc duo signa in eadem ab *Æquatore* declinatione visuntur) opus incipiendum statuunt, quæ omnia ad moderandum calorem dicta sunt: Si enim materia vera habeatur cum agente suo, ut decet, disposita, *Ignis & Vas Hermetis*, hoc est, duo in vno & vnum in duobus, ignis in igne, vas in vase, & vtrumque in vtroque, sufficiunt: Iuxta omnes autem vere philosophantes tribus ignibus, & si bene numeremus, quatuor egemus; totidemq; vasis continentibus: Quoad ignes, *naturalis, innaturalis & præternaturalis* rite accensi esse debent, ne scilicet hic suffocet illum, atq; ille istum: *Quartus* his omnibus, ut minister

acce-

accedit ex *Elemento igneo & aërio temperatus* : Quoad
vasa , licet vnum dicatur à multis sufficiens , constat
 tamen *tria in vno* subintelligi : Primum enim opacum,
 alterum minus , tertium adhuc minus censetur : In hoc
 sedet ille qui nasci debet , quemadmodum embryo tripli-
 ci munimento in matre sua custoditur , inque eo nutri-
 tur , donec maturus sit ortui ; primò enim est vterus i-
 pfius mulieris ; Secundò agnina pellicula seu cingulum
 circa medium : Tertiò secundina , quæ totum foetum am-
 bit.

*Vasa quæ
 Chemia
 propria.
 Medicina
 philosophi-
 ca, ut homo
 nascitur,
 tribus con-
 tinenciis
 circumdata.*

BASILIVS VALENTINVS, *Monachus Benedictini Ordi-*
nis, Philosophus Germanus absolutissimus ex *Assatia* dicitur
 oriundus , ibidemque , aut , vt alij , in metropoli *Thurin-*
giæ vixisse , suæque opera , quæ nunc tandem publici iuris fa-
 cta sunt , scripsisse : Proauorum nostrorum ætate flo-
 ruisse perhibetur : Nec enim in suis libris vllam men-
 tionem circumstantiarum temporis , loci aut personarum
 fecit , vnde quid certi de eius vita , actionibus & institutis
 colligi possit : Obscurus omnibus manere , quam innotes-
 cerem aluit : Illud enim tutus ipsi visum , quam *digito mon-*
strari & dicier , hic est ille qui Chymistas inter omnes vnus
 candidalum ac rubellum machinatus est lapillum : Nec
 vero , vt olim *Demostheni* , popularis auræ suauitas veris ar-
 tificibus tanti æstimatur , vt sese vulgo exponant par-
 tim admirandos , partim execrandos : Admiratio enim
 ex rei nouitate apud beneuolos vt contingit , sic inui-
 dia apud secus animatos : At forte Basilius in alijs suis
 scriptis se satis explicauit , quæ nondum vidimus , si
 quæ adsint : Extant autem *duodecim eius clauēs* cum *Theo-*
rica & Practica in principio illarum : Alius quoque de
ortu septimo Planetarum mirabili : Tertius de *rebus natura-*
libus & præternaturalibus : Quartus , *Currus Triumpha-*
lis

*Basilius
 Valentinus.*

*Vbi natus.
 Vbi vixit.
 Quando
 vixit.*

*Vnde laten-
 ter.*

*Artifices
 veri Che-
 mia non cu-
 rant popu-
 larem au-
 ram.*

*Scripta Ba-
 silii Valen-
 ti quæ
 exstant.*

lis Antimonij: Est & Microcosmus clauibus annexus, alia⁷
que appendices: In quibus omnibus operibus & Germanum
quasi rhetorem, poetamvè, & artificem Chymicum,
vix vlli secundum, sese ostendit: Verum hæc prædicare,
non est meæ institutionis, cum doctorum indoctorumque
simul manibus quotidie terantur: Cum verò nonnihil in hoc,
vt multis alijs authoribus, studij, laboris, exercitationis &
expensarum posuerim, paucas ipsius inuolutiones inter se &
cum alijs conferre hic operæ precium duxi: Theorica
eius plana & expedita, cuius summa est, ad tincturam
metallicam requiri metallas substantias, non alias: Cum enim
illud, quod ad vltimum per artis administriculum fieri
intendatur, sit metallum perfectum, quomodo hoc genealogiam
suam incipiat ab animali vel vegetabili? pater itaque auri
Tinctura est & mater argentum vitum, auus est Mercurius
at fixus, auia itidem mercurialis at volatilis: Tota itaque
prosapia huiusmodi à Mercurio incipit, in eumque desinit:
Nam & aurum totum Mercurius est, inque eum resoluitur à quibusdam,
Et tinctura ipsa perfecta: Vnde rectè dictum: Est in Mercurio
quicquid querunt sapientes: In practica coniugium duorum
Mercuriorum celebratur, quos tamen carceri Veneris
mox includit: Infelix copula in initio visa, quæ non
thalamis, sed vinculis protinus inferitur, At nihilominus
tempore debito hinc edetur filius, qui omnes progenitores
suos antecellet: Saturnus conceptionem iam factam
nunciat, quia decolor coniunx in facie maculis apparet:
Abhinc aqua alba ante partum emittitur, quam Luna
lachrymis suis in terram cadentibus designat: Denique
rubea carne splendidus philosophorum nascitur pusio:
Quid clarius hac allegoria proponi potest, quæ omnino parallela est Basiliana: Clauis
duode-

Basilium est
Germanus
Rhetor aut
poeta.

Summa
Theorica
Basilii.

Genealogia
aurei & Tin-
cturae.

Practica
Basilii.
Carcer post-
coniugium.

Saturnus
quid denotet.
Luna lachrymans
quid.
Veneris rubea
quid.

cima

cum reliquit, quas ad *Arcis Philosophicæ* intimiora adita *claves* 12.
 recludenda, ne qua porta clausa maneret, tanquam *reliquit ad*
Promus condus benignior in medium posuit: ARX *Arcem phi-*
tem illa est, in qua CHEMIA VIRGO residet cum om- *losoficam*
 nibus suis mysterijs & arcanis hactenus non vulgo, aut
 indigno, reuelatis: Portæ illæ vocantur quæque suo *Portæ Arcis*
 nomine; Vna MATERIA, altera FORMA dicitur. *Chymica,*
 Tertia COMPLEXIO, seu CONIUNCTIO, alia CO- *ad quas 12.*
 CTIO, alia IGNIS VULCANIVS, alia IGNIS PLV- *claves spa-*
 VIVS; Est & quæ VAS HERMETIS, & alia, quæ *tant, quo-*
 PAVONIS cauda appellatur. Alia SOLVTIO, alia *centur.*
 CONGELATIO, auditur: Post hæc FIXATIO, &
 denique PROIECTIO celebratur. Hæ omnes portæ et *Portæ 6. o-*
 siab alijs, vt *Riphaeo*, diuersis indigetentur nominibus, tan- *portæ sua 6.*
 quam operatiuæ singulæ existerent, in hoc tamen super- *6. infra-*
 flui videntur, siquidem operationem denotantes sal- *mentales.*
 tem sex sint, & totidem aliæ quæ instrumenta abscon-
 dunt. His portis absque dubio *Claves Basilij* adaptandæ
 veniunt, quas quilibet ex sese facile reperiet, Qui e-
 nim nescit materiam formæ coniungere, ille nondum
 incepit: Materia semper est patiens & multiplex, fœ-
 mineo habitu: Forma agens simplex virili: Coniunge *Portæ quo-*
 itaque seruum rubeum sorori suæ odoriferæ, hi duo gi- *modo ordi-*
 gnent artis filium. Deinde & coctione opus est, sine *ne necessa-*
 qua nihil maturescit: At coctio ignem requirit calidum *ria sint.*
 & siccum atque hæc assatio; alia humidum & exhalan-
 tem, quæ est elixatio. Nec hæc absque vasis adminicu-
 lo tractari poterunt. Inde continuato opere fit solutio, con-
 gelatio & fixatio; vbi nascitur infans, & denique eius ope-
 ratio seu proiectio.

ALANVS DE INSVLIS, FLANDER ob insi- *Alanus de*
 gnem sub eius nomine libellum Chymicum (qui inter *Insulis Chy-*
 micus,

Alanus do-
ctissimus in
omni do-
ctrina.

Regina
Gall. Mar-
garita Lud.
II. uxor
quid de A-
lano dixerit

Alanus
quantus exi-
stimationis.
Alanus que
scripsit.

Chymica monumenta prostat & circumfertur) editum,
Chemicae artis gnarus insignitur. De patria eius litem
non mouebimus; *Flandros* enim, ut & vicinas gentes;
Teutonica lingua, veluti materna, videntes, magnae Ger-
maniae populis aggregamus: Hic vir in omni doctrinae
circulo versatissimus dicitur: *Albertus Cranzius Saxonie*
historicus facit eum coeuum *Iohanni Duns Scoto*: Vixit
plerumque in *Gallia*, *Ludouici* vndecimi tempore, circi-
ter A. C. 1430. De hoc *Alano*, qui excellentissimi ingenij,
summi iudicij & eruditionis omnibus numeris absolutis-
simae vir fuit, memorant, quod cum aliquando Regi-
na *Margarita*, dictae regis uxor, eum dormientem supra ar-
cam quandam diu contemplata esset (erat autem facie
admodum deformi) blandissime dissuauitata fuerit:
Quod cum omnes adstantes mirarentur, causamque
eius percunctarentur, prudentissima *Domina* sic illis re-
spondit: Istum exteriori ea specie ita deformem & vie-
rum senem occultare interius tam excellentem & di-
uinum animum, ut nulla in mundo tam preciosa &
speciosa res sit, quae ei comparari possit: quod autem
ipsa eam tanti Spiritus diuinitatem contingere prehen-
do nequireret, voluisse se ista commoditate vti, ut
reuerteretur quasi praetereundo speciem exterioriorem ad
declarandam affectionem suam erga ea, quae in ani-
mo illius adeo praestantis viri tantopere admirare-
tur.

Hoc animae eius quasi impressum basiolum à tanta per-
sona, facile ostendit, quantus existimatione in illa aula
extiterit *Alanus*: Scripsit inter alia expositionem vati-
cinarum *Merlini vatis Anglici*, ut historicus, ex rememo-
ratione rerum in *Anglia* gestarum: Verum prudentio-
res & historiarum eius regni periti pro certo statuunt illa
vati-

Vaticinia esse subreptitia & tempore *Henrici 2.* à monachis quibusdam in regis gratiam fabricata & sub nomine Merlini, (quem dicunt ex Incubo seu Dæmone natum antea aduentum Germanorum Saxonum in Britanniam) in vulgum sparsa : *Epitaphium Alani Cisterciensis* extare scribit *Granzius* his versibus:

*Hic iacet ALANVS, quem hora brevis tumulauit,
Qui duo, qui septem, omne qui scibile nouit.*

Alani Epitaphium Cisterciensis.

Quid per duo & septem isti monachi intelligant, non facile patet: videtur quid mysterii in esse verbis, nisi in scitia hæc carmina formauit ita ut per *duo & septem, novem* denotent, quasi septem liberales & adhuc duas alias: At illi non sunt in simulandi huiusce tautologiæ; siquidem vulgo septem saltem numerentur artes liberales, non plures: Arcani itaque quid subest; idque Chymicum; Quia philosophi in turba meminerunt, imbibitiones faciendas iuxta proportionem duorum ad septem, aut vnus ad tria, ut passim quoque à Chymicis hæc pondera inculcantur: Quæ duo & septem nouit *Alanus*, verè perfectus Chymicus exitit; quemadmodum quoque eius dicta siue liber *Chemia*, satis superque testatur, in quo philosophico more *Theorica* intermiscet *Practica*: *Se-* nem introducit in Balneum, ut lauetur: Duplicem ignem statuit philosophicis necessarium, unum calidum & siccum, alterum humidum, qui est fimus equinus? Hunc omnibus aliis ignis generibus anteponeit, ut meritò: In hoc enim sterquilinio est plus arcani & mysterii, quam vulgus Chymicorum intelligit: Hic est putredinis initium & causa sine qua nihil mutatur aut oritur: *Equorum* ventris secretum est maximum: In hoc se abscondit noster hydropycus, ut sanitatem recuperet & ab omni aqua ad solem

Merlino vaticinia supposita à monachis.

Duo & septem, chymica pondera.

Alani dicta.

Duplex ignis Alani.

Fimus equinus eiusque utilitas in Chemia.

Hydropicus sine & sole curatur.

*Ex his calo-
ris vis.*

*Verba in au-
tem chymi-
cis discreta.*

*Nota viri
fimi philoso-
phici.*

*Simorum
in mediet-
ate v. m.*

solem se exoneret: Quid fimi calor possit, apparet in rurni-
Aegyptiis Alcairi, ubi ab antiquissimis temporibus, cale-
 factis quibusdam longo ordine furnis fimo incenso multa
 millia ouorum gallinaceorum simul & semel excluduntur
 in pullos animatos, viuos & currentes: Huius fimi me-
 minerunt omnes fere philosophi cum gratulatione; in-
 primis *Calid* in lib. secretor: *Morienus*, qui ovillum eligit;
Lullius, qui fimi equini & caleis viuae aquas sumit partes, vt
 reliquos præteream: De fimi philosophici dignitate & vti-
 litate meritò integer tractatus scribi deberet: Chymici
 quoque passim fimum equinum sibi commendatum ha-
 bent, dum iuxta *Lullij* mentem, lib. de *Quinta essentia*, in an-
 gulis suarum ædium fimetum philosophicum seruant, in
 quod sua vasa bene sigillata transponunt, ibique per 40.
 dies, plus vel minus, relinquunt, & sic materiam ad solutio-
 nem capeffendam habilem reddunt: Sed his omnibus, si
 philosophica tractent opera, hæc pauca verba in aurem aut
 potius mentem dixerò, quod videant, vt ex omni us fime-
 tis optimum eligant, & verè PHILOSOPHICVM habeant;
 quod nisi fecerint, præter factorem ex fimo nihil expecta-
 bunt: At quæ notæ sint philosophici fimi, quæris? Qui ab
 animalibus in montibus pastis petitur: Herbarum enim quæ
 in montibus crescunt, vt sunt vegetiores & salubriores, sic
 & animalia eas depascentia: Non absque causa veteres me-
 dici Italia tabidos seu *Phthisicos* incurabiles relegarunt in
 montem *Tabidum*, vt lacte animalium, præsertim asinarum
 ac caprarum, vterentur, vt pote saluberrimis herbis ibi-
 dem nutritarum, ac aere sicco vel potius temperato fruen-
 tes, longiorem ibi vitam ducerent: Sic peculiaris putredi-
 nis virtus est in mōtanoū animalium fimis, quod forte cui-
 quā mirū videatur: At diuersitatē illi experiuntur fimorum,
 qui pro medicinis eos applicant vel propinant, vt in aureo
 Galeni

Galenii emplastro, albo græco, fimo columbino, anserino, ouillo, bubulo, pauonum, qui omnes sua energia pollent & ad varios morbos propulsandos adhibentur. Altera nota à Lullio ponitur, lib. de 5. Essent. quod *Quinta essentia* posita in eo fimo (philosophico) suauissimum colorem & odorem accipiat: Quod à quibusdam tentatum, non ita se habere arguitur: Sed illi nec Quintam essentiam veram nec fimum agnoscunt, quod scire deberent: De quo satis.

*Lullii sophis-
ma sapien-
tes multos
vexabit.*

ISAAC HOLLANDVS, Pater, Chymicus fuit absolutus, qui filium suum eiusdem nominis in arte ea instituit, de quo testatur filius, quod ante eius tempora nemo quicquā de oleo & sale philosophorum scripserit aut in lucem ediderit, at pater ex filio facilius agnoscetur.

*Isaac Hol-
landus pater chy-
mici.*

ISAAC HOLLANDVS Filius, patre in arte non inferior, scripsit vernaculo, Belgico idiomate, diuersa opera chymica, quorum libri duo de mineralibus sunt typis impressi & latine redditi; De vegetabilibus in manuscripto teutonico passim habetur: Libri minerales huius viri sunt Gebri libris, diuersis coctionibus & distillationibus, non absimiles: Quid enim hic non coquit & recoquit, calcinat, soluit, congelat, & malgamat, miscet, fixat, sublimat & innumeris aliis modis tractat? Vix Elephas tantos labores sustineret: Verum, nō raro scintillā veritatis micare sinit inter tot circumductionē nū nubes, ne hæc prorsus negligatur & hydra capita innumerā accrescāt, hoc est, ne falsitatis sophistica præualeat. Plurima tractat opa, vñ post aliud, in quib⁹ subtili artificio vtitur, vt nimirū indiscretos & rudes ab arte excludat & in illis vulgaribus Chymicis laboribus derentos exerceat donec iudicio & experientia confirmati intelligant, quod non isti cortices pro nucleo Chymiae accipiendi sint: Absque labore nil præclarum acquiritur: Ita enim ordinatum est in totius mundi Oeconomia à summo illo

*Isaac Hol-
landus fili-
us.*

*Isaac cognis-
sit Gebri
primo aspe-
ctu.*

*Isaac præ-
ma descri-
bit opera.*

*Omne præ-
clarum la-
bore acqui-
ritur.*

Chymici
excusandi
in obscuran-
da arte.

Materia ve-
ra descri-
ptio apud
Isaacum.

Operis ma-
gni esse v. a.
operatione.

Iohannes
Pontanus
Germanus
habetur.

illo *Dispensatore*: Panis quo vita hominis carere nequit, per quot labores durissimos, perficitur? Ita vinum, cereuisia, ac praesertim panni linei, metalla & omnia homini per necessaria diuersis praeparationibus non sine manuum labore conficiuntur: Eodem modo artifices Chymici nolunt, vt quis optato fruatur artis sine absque labore & exercitio multiplici praeuio: Sed nemo cogitet, quod hoc prauæ eorum voluntati imputandum sit, quasi aliter quidem possent, si vellent, artem docere aut discipulos instruere: Id enim illis omnino impossibile est, vt saepius retulimus. Duo imprimis obseruanda sunt in *Isaaci* operibus Chymicis; *Primo*, quod cum innumeras materias calcinarit, sublimarit, aliisque modis operationum praepararit, veram materiam clarissimis describat verbis hac ratione: Quod illa materia ex fodinis metallicis sumenda sit, quæ habeat in se argentum viuum & fulgur, inter se commixta & proportionata, ita vt si vnum sit volatile, sic & alterum, si fixum, fixum. *Novisti* inquit *omnia mineralia, quæ in fodinis crescunt. Ex illis elige id, quod tuo proposito convenit. Secundo* dicit verum opus quod maius vocat, non requirere tot distillationum formas, sed omnes illas paucissimis comprehendere & perfici, hoc est, *vnam esse operationem*, quæ reliquas, ne requirantur, excuset: *Sumendum* esse patrem & matrem cum fratribus & sororibus, eosque in vno lecto collocandos, sic vt ora oribus, manus manibus, pedes pedibus iungantur; tum è vestigio morituros, at postea cum gloria resurrecturos & regnatueros super omnem tribum suam. Hi sunt flores, qui inter tot carduos & tribulos absconduntur, quos luci exposuisse non abs re fuit.

IOHANNES PONTANVS, vir doctissimus, Epistolam quandam ad omnes Chemiæ amantes scriptam, testimonium eius in hac arte perfectionis perhibentem
reli-

reliquit, quàm multum documenti verissimi absque vlla sophisticationis specie illis, qui penitus ad eam attenti sunt, præstitit. *De patria eius quis dubitare posset, eumque pro Italopraesertim illo Iohanne Iouiano Pontano accipere; (in qua quidem opinione ipse aliquam diu fuit) Verum cum ille Iovianus nec nomine nec rerum tractatione cum hoc conveniat, neque idem est: Fuit quidem Orator & poeta bonus ille Regi Neapolitano Alphonso à secretis existens, at Chemiæ in omnibus suis scriptis ne vllam mentionem facit: Germanum itaque fuisse non dubitamus, cum id nomen in hac gente valde frequens & vñitatum sit: Maneat itaque Germanus donec Gallus vel Italus, alteriusve nationis, clarissimè demonstretur: Errores suos circa materiæ inventionem elaborationemque innumeros ingenue fatetur, & quod non domi residens lectitandis libris acquieverit, sed peregrinationi potissimum insudârit dum sic scribit: Ego Iohannes Pontanus multas perlustravi regiones ut certum quid de lapide philosophorum agnoscerem & quasi totum mundum ambiens, deceptores falsos inveni & non philosophos: semper tamen studens & multipliciter dubitans veritatem inveniri: sed cum materiam agnoscerem ducentes erravi, antequam veram materiam, operationem & practicam inuenissem. Hac ille: Postquam multa utilissima & necessaria ad artem ingenue tradidisset, tandem ignem quendam mirabilem, sine quo nihil effici possit, describit: Hic ignis, inuentu difficilissimus, post aliarum rerum cognitionem, ferè omnes ab arte fugat arcetque: Est autem hic ignis absque flamma, at non sine luce; habetque qualitates quatuor Elementorum quæ diutissimè absque extinctione perdurant: Nonnulli tradunt in summis montibus, qui expertes sunt omnium ventorum conservatum esse ignem annuo temporis spatio sub cineribus tectum: At cineres*

Pontanus
non est le-
lus ille.

Brugman.

Pontanus
vires circa
materiam.

Ignis philo-
soph. à Pon-
tano descri-
ptus.

Ignis phil.
notæ & si-
gna.

In Atho,
Olympo.
Cardan. de
subtil. an-
notat.

Philosophorum ignis cum non dissimilis.

Mercurius & ignis praecapta dederunt Chymicis.

Deus Aegyptius an Persicus possint or.

Persa & Aegyptii inter se reconciliandi sunt.

Ignis phil. quis poetis & Aegyptiis.

fuisse non ex qualibet materia, sed ligni iuniperini: cuius quoque meminit Rosarius philosophorum tanquam ignis maxime perdurantis: Verum non adfirmavero, philosophorum ignem esse huiusmodi, quamvis huic non sit dissimilis: Vterque enim absque flamma: Vterque in summis montibus delitescens non extinguitur: Vterque quid pinguedinis sulfureae obtinet: Omnium Chymicorum primaria intentio sit in hoc igne inquirendo: In ignis enim regimine potior pars artis consistit: Vtque Mercurius & Vulcanus omnes praecptiones & leges Aegyptiis praescripserunt, sic iidem nempe MERCVRIVS & Ignis tot & tanta volumina Chymicis dederunt, ut nimirum vterque inde agnoscat: Hinc passim illa inculcantur: Si scis ignem Mercurius tibi sufficit: Item, Azot & Ignis artem complent, si praeparatio rite antecesserit: Mercurius nunquam aqua vocatur, Deusque Aegyptius, & Ignis Persicus: Vter horum est potentior aut utilior? Certe ignis absorbit aquam & in aliud elementum, nempe aerem transformat, dummodo à contactu mutuo absteat, & aqua extinguit ignem: Inter haec duo elementa perpetua inimicitia est, quae reconciliari & componi debet, ut Persae & Aegyptii à bello abstineant, foederaque aeternae amicitiae inaeant & conseruent: Vilissima est materia, quia aquea, preciosissima, quia ignea: Ignem de quo hic sermo est, poeta vocant Pythonem (quia est putrefactionis) ab Apolline philosophico sagittis interemptum, Aegyptii Typhonem (transpositis literis) qui Osiridem occidit & in partes minutas discepit: Ex Typhone & Echidna (quae est anguis aquatica) numerosa ac monstrosa soboles nata dicitur, nempe Cerberus, Chimera, Sphynx, Hydra, Hecate, Geryon & eiusmodi alij, de quibus alias à nobis dictum est: Hic est ignis Chymiae instru-

Instrumentalis, quo res suas tractabiles faciunt, quemadmodum videmus carpentarios igne ligneam materiam incuruare & in formam, quam velint, redigere, at superficiali & lento ex leuiori fomite incenso: Hic est philosophiæ occultæ malleus, securis, & quod mirum, aqua, pluuia, & causa sine qua non: Vt enim malleo & securi materiæ inducitur forma, & aquâ omnis mundities præsertim pluuia abluitur, sic igne philosophico idem contingit: Philosophi enim, vt est in Rosario, comburunt aqua & lauant igne: sed ad alium.

*Ignis inferi
mentuum
Chymicæ.*

*Ignis securis
& malleus
philos.*

IOHANNES DE PADVA *Germanicus* scriptor magnum commentarium de hac arte edidit, in quo se artificem non sine inuidia demonstrauit: Omnia enim diligentissime ad vnguem profecutus est, ita vt etiam in tenuissimis sit occupatissimus, quomodo vitra imponenda, obturanda, sigillanda, aliaque omnia manuaria artificia tractanda sint, tanquam in his ars consisteret: Inter tãtam palearum copiam tamen aliquid tritici abscondit, quod vix agnosci potest, nisi ab artis optimè gnato: *Regem dicit accipiendum, occidendum & laniandum*, eiusque viscera eximenda vna cum excrementis, quæ bene abluenda sint, & iterum cõponenda, tum illum reuicturum magis iuuenē & fortiorē in omnibus: Sed nō facile per violentiã aut vim manifestã eū extingui aut interfici; Ideoq; in balneum introducendum, in quo si maneat aliquã diu, in sōmnum incidere suauissimū, quo præoccupatus demum superari queat: Membra autē ei⁹ in hoc balneo ita emolliri & gratescere, ut ab invicē separabilia fiant: Aquarum virtutes mirabiles & innumera-biles existunt; at nulla mirabilior est aquâ balnei hui⁹. De *Fote Hæmonis Iovis*, q̄ apud *Garamantas*, ultra *Cirenē* in *Africa* solitudinib⁹ siccis & solis æstu torridis fuit, scribunt, q̄ die frigidissimas, nocte vetò calētes fuderit aquas; deq̄b. *Ouid.*

*Iohannes
de Padua
Chymicus.*

*Rex Chy-
micus bal-
neo lau-
dus & in sa-
porem ipsi-
quo necem
reducendus.*

*Regis mem-
bra contra-
bescunt bal-
neo.
Fons Hæ-
monis eiusq̄
mira natu-
ra.*

ultra octo gradus, sic in arte Chymica Sol
er sibi comitem adiungit: Luna vero o-

ndorem & virtutem recipit: *Author clau-*
na philosophica pulchra quædam æni-

hunc modum: *Ptolemaus in Almagesto*
defacit terram, neque eius virtutem terra im-

e Luna, quæ inter alia sydera magis Solis lumen
t, tanquam medium inter Solem & Terram.

ilosophici, duo sunt impedimenta, quod unum
non imprimit, scilicet distantia remota & me-

t sic est ibi inter Solem & Terram, quia Sol lōgē
ibi Luna mediat: sic quoque in arte nostra Al-

ram solam non perficit, nisi mediante Luna,
um ad ipsam subtilitatem nondum, ut tingat,

pter ipsa media, scilicet densitatem & grossi-

tem. Quare necessario requiritur ibi Luna, ut ipsum Solem subti-

liet, rarum & volatilem faciat & eius impuritatem segreget: Cum
ipsa magis suo lumine egeat & natura alijs planetis, id est, metallis:

Ergo dicit Hermes & Aristoteles de Planetis, Sol pater eius est, Luna
mater existit: Ergo Luna mater & ager in quo solare seminari debet

semen, & sic non indigemus alio ex quo lapis noster & alchymia no-

stra fiat, quam Solis & Luna. Hæc ex dicto authore: Ad quem
scopum omnia tendunt philosophorum scripta. Inter alia

Greuerus arborem philosophicam describit, prout illa per
naturam producit: Cuius radix sit Mercurius, truncus

& rami, Saturnus, Iupiter, Venus & Mars, flores, Luna & Sol
quasi fructus. Quemadmodum iam insitione arborum

proceditur, sic quoque in hac arte. Hanc esse arborem ait,
quæ aurea mala gestat, in Hesperidum hortis custoditam à

dracone horribili, Typhonis & Echidne filio, cuius fructum
dracone occiso si quis adipisci possit, eum votis suis fruitu-

rum. Quadruplicem quoque ignis variationem ponit, ut

Sol & Luna
caelestes cū
terrestribus
comparan-
tur.

Aristoteles
de Meteoris
lib. 2. cap. 3.

Greuerus ar-
bor philoso-
phica.

De Ticy.

Einzelzer

recedit, rarissimè ultra octo gradus, sic in arte Chymica Sol Mercurium semper sibi comitem adiungit: Luna vero omnem à sole splendorem & virtutem recipit: *Author clangoris buccinæ* de luna philosophica pulchra quadam ænigmata proponit in hunc modum: *Ptolemaus in Almagesto* dicit: Quia Sol non calefacit terram, neque eius virtutem terra imprimit, nisi mediante Luna, quæ inter alia sydera magis Solis lumen & caliditatem recipit, tanquam medium inter Solem & Terram. Quare, ut dicunt philosophici, duo sunt impedimenta, quod unum virtutem suam alteri non imprimit, scilicet distantia remota & medium interueniens: Et sic est ibi inter Solem & Terram, quia Sol longè à terra distat. & quia ibi Luna mediat: sic quoque in arte nostra Alchymistica Sol tincturam solam non perficit, nisi mediante Luna, quia remote distat, cum ad ipsam subtilitatem nondum, ut tingat, pervenit, & etiam propter ipsa media, scilicet densitatem & grossitatem: Quare necessariò requiritur ibi Luna, ut ipsum Solem subtiliet, rarum & volatilem faciat & eius impuritatem segreget: Cum ipsa magis suo lumine egeat & natura alijs planetis, id est, metallis: Ergo dicit *Hermes & Aristoteles de Planetis*, Sol pater eius est, Luna mater existit: Ergo Luna mater & ager in quo solare seminari debet semen, & sic non indigemus alio ex quo lapis noster & alchymia nostra fiat, quam Solis & Lunæ. Hæc ex dicto authore: Ad quem scopum omnia tendunt philosophorum scripta. Inter alia *Greuerus* arborem philosophicam describit, prout illa per naturam producit: Cuius radix sit Mercurius, truncus & rami, Saturnus, Iupiter, Venus & Mars, flores, Luna & Sol quasi fructus. Quemadmodum iam insitione arborum proceditur, sic quoque in hac arte. Hanc esse arborem ait, quæ aurea mala gestat, in *Hesperidum* hortis custoditam à dracone horribili, *Typhonis* & *Echidna* filio, cuius fructum dracone occiso si quis adipisci possit, eum votis suis fructurum. Quadruplicem quoque ignis variationem ponit, ut

Sol & Luna
celestes cū
terrestribus
comparantur.

Dr. R. R. R.
Greuerus
alchymia
in
via Regia

Greuerus arbor philosophicæ.

pote primum gradum balnearum, seu putredinis, cineris
arenæ & flammæ successiuos reliquos.

*Duo secreta
Grueri nō
reuelanda.*

Verum licet hic author in omnibus sit candidus & perspicuus, tamen ipse fatetur, quod duo celauerit, quæ iuramento obstrictus ab alio sacerdote Seniore, à quo artem didicerit, nulli aperire promiserit. Quæ duo inspirante Numine à quolibet ipso indaganda & reperienda sunt & sub anathemate prohibentur ab omnibus philosophis nullo scripto aut dicto alteri manifestari; veluti apud Isaacum, Rosarium philosophorum, & alios quamplures, tales execrationes & cōminationes, poenæque diuinæ illis, qui hæc duo arcana patefecerint vulgo, propositæ, sapissimè occurrunt: De his duobus, quantum nobis possibile est & licet,

*Primum secretum non
reuelandū.*

*Pantaura
lapis.
Lapis
Aquila.*

pauca quedam adijciemus: Primum videtur esse lapis quidam *Indicus*, magnetinæ virtutis, qui alium lapidem ad se trahit, diciturque *Pantaura*, cuius mentionem fecimus lib. 1. sub Brachmanis philosophis: Hic lapis etsi non nomine, re tamen idem est aut certè, effectu, cum lapide *Aquila*, qui alium lapillum in suo ventre continet: Hunc lapidem à multis vendi exiguo precio, non genuinum, sed verum à paucissimis agnosci constat: At quid lapis, inquires, ad aurificium? Respondeo; Annon aurum ex durissimis lapidibus enascitur, ut patet in pyrite, Cadmia, granatis & lapide Lazuli: Quid durius his singulis, nihilominus auri sunt feraces: Sic vera *Pantaura* auri virtutem seminalem in se habet, quæ est pater operis, verusque sol philosophicus: Hunc si quis inquirat lapidem, non opus est ut in *Indiam* proficiscatur, ibique montana scrutetur, cum volatilia, ut loquuntur philosophi, cum ad nos deferant; per volatilia autem hic non minutas aues, sed maiores quasque intelligunt, forte etiam veliuolas naues: Alterum, aqua auri est, quæ eodem ante dicto loco exprimitur: Hæc magis

*aurum ex
lapidibus
educitur
durissimis.
Pantaura
sol philoso-
phicus.*

magis aurifera est, quam ipse *Idaspes Indiae*, *Pactolus Asiae*, *secundum Tagus Hispaniae*, aut *Ganges*, *Arimassus*, *Hermus*, *Padus & Auri-* *secundum non remota n. d.*
gens; non quidē actu, sed potentia: Hinc est, quod auro non
 misceatur, ut nec ceterae aquae, per minima, sed illi in su-
 perficie saltem adhæreat.

Hæc aqua auri non inuenitur in puteis aut locis profun- *Aqua auri*
 dis; sed in altiori loco: In Insula quadam Fortunatarum, *ubi inueni-*
itur.
Miraculosa
aqua in
Fortunata
Insula.
 Ferro dicta, degunt homines, etiam si per totam terram ne-
 gutta dulcis aquae reperiatur, idque quasi miraculose:
 Sunt enim arbores ibi quamplures, ex quarum folijs cer-
 to tempore destillat aqua clara & dulcis, copiosa, qua v-
 tuntur incolæ: Illorum itaque aqua ut in arboribus produ-
 citur, sic philosophorum in altioribus mundi partibus:
 Qui iam nouit quæ & quales sint mundi partes, quæ altio-
 res, quæ depressiores, facile ibi aquam inueniet, quæ tamen
 aquae pluuiæ non commiscetur, sed in sua substantia im-
 perturbata permanet: Videmus enim quandoque in con-
 fluentia fluuiorum, quosdam suam propriam aquam lon-
 go decursus spatio, ut ab inuicem ex colore dignosci pos-
 sint, conseruare: Hæc aqua, licet auri dicatur, non tamen
 est eius coloris aut essentiae, sed trium fluuiorum vires ex-
 primit, nempe *Mela*, *Bæotia*, qui potos greges, si albi sint, *Aqua auri*
habens 30.
fluuiorum
vires.
 nigros facit (quemadmodum etiam *Cratis* fluuius) *Cephiss*,
 qui ex nigris albos reddit (ut & *Sybaris*) & *Xanthi*, *Phrygia*,
 qui rubetum colorem animalibus conciliat: De *Stygia* qua-
 dam aqua tradunt, quæ in sola vngula multè conseruari pos-
 sit, cum cetera vasa omnia penetret & consumat: sic hæc
 aqua in nullo vase, nisi metallico custoditur; & quo metal-
 lum sit compactius, eò melius. Quæ de duobus *Greueri* ar-
 canis, non aperiendis omnino, nec operiendis omnino, di-
 xisse sufficiant.

Lambspringi
gi 44.

Emblema-
ta Lamb-
springii.

Dua aquila
la Delphis
emissa.

Duo lapides,
albus
& rubeus.

Duo lapides
gratis à
Deo dati.

LAMBSPRINGIUS, ex nobili familia ortus, ut ipse de se adfirmat, rythmos quosdam Germanico idiomate acutissime scripsit, quibus tanquam emblematicis figuris totam artem, licet succincte, depinxit, ut quilibet & oculis & mente inueniat, quo delectari possit: Philosophiam fatetur se legisse & intellexisse, præceptorumque eruditione fundamentum attigisse: In quo veritatem dicit: Reipsa enim quod hic asserit, insequentibus figuris comprobatur; in quibus duos pisces in vno mari, feram nigram in sylua, ceruum & unicornem in nemore latere, ait, qui capiendi, irretiendi & vniendi sint: Item, duos leones vtriusque sexus, lupum & canem, duasque aues in sylua inueniri tradit, quarum inimicæ mortales in amicitiam reducendæ & perpetuo concordia vinculo colligandæ sint: Reliqua eius emblemata suo spectentur loco: Quid vero intelligatur per hæc duo, quorum vnum ex oriente, alterum ex occidente prouenit, cuique per se patet: Duæ aues enim sunt duæ aquilæ à Ioue ex Delphis emissæ ad circumuolandum contrario motu terrarum orbem: Cuius rei declarationem Author consilij coniug. Solis & Lunæ ex Aristotelis Epistola adducit hoc modo: *Quod huius artis duo sunt lapides principales, albus & rubeus mirabiles natura: Albus in occasu solis incipit apparere super facies aquarum abscondens se usque ad mediam noctem & postea vergit in profundum: Rubeus vero ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquas in ortu solis usque ad meridiem & postea descendit in profundum.*

Isaac & Arnoldus, varijs in locis testantur, quod Deus dederit duos lapides, vnum ad album, alterum ad rubeum; gratis, qui haberi possint absque precio ea quantitate, qua quis velit, & addit Arnoldus, neminem ideo rogandum esse: At Maria dicit, vnum comparari, alterum inueniri in mon-

monticulis: Hæ sunt illæ feræ, quæ nobis capiendæ; Hi sunt inimici, qui reconciliandi: At quibus arbitris aut sequestris: Certe duo sunt, sæpe memorati, *Mercurius & Vulcanus*. Ille non absque causa caduceum serpentibus binis, mare & foeminâ circumcinctum gestat, diuersæ & contrariæ virtutis; Hoc enim vigiles in soporem coniecit vel solo tactu; somnolentos in vigilias; imo reduxit discordes in concordiam, animas mortuorum in corpora, quas inde quoque eduxit: Hoc enim *Mercurij* potissimum est officium, vnde deorum terrestrium aut subterrenorum, potius quam coelestium dictus est minister & nuncius, qui inter medius currat: Hic, inquam, suâ illâ miraculosâ virgâ concordiam stabilem inter hostes internecinos faciet & confirmabit.

*Mercurij
caduceus
qualis.*

*Mercurius
facit concordiam inter
inimicos.*

Alter, utpote *Vulcanus*, nolentes volentes coniunget, & vi, si opus sit, ligabit: Nouimus enim dissidentes in electione vnus concordibus votis, inclusos loco angustiori cogi & adigi ad vnionem: Ita & *Lemnius* ille inditos suo vasculo vrget & vrit, donec nil nisi vnum quid affectu & effectu viderit.

*Vulcanus
cogit dissidentes ad
concordiam.*

Quibus tres *Anonymos Germanos* adijciemus, ne & illi vt absque nomine, ita absque encomio sese digno tacitè prætereantur: Horum primus est

Author Rosarj magni philosophorum, quem ex rythmis Germanicis passim insertis clarissimè constat fuisse Germanum: Hic collectanea ex optimis quibusque auctoribus collegit, quæ ita in ordinem disposuit, vt continua videatur oratio: Sunt autem inter multa allegorice & tropice dicta quædam ad nucleum artis spectantia, non contemnenda, quæ si quis, veluti rosas ex spinis, caute colligere no-uit, flosculos habebit, quorum fragrantia intellectus cuiusque mirifice illustrabitur; Summam totius artis alle-

*Author Rosarj
phil.
Germanus.*

Figura bi-
ceps: Rosarii
artu suu
mam consi-
net.

gorica descriptione per rythmos germanicos & figuram
bicipitem masculinæ & foemineæ faciei, in dextra ternos
angues, in sinistra vnum tenentem adpictam expressit. Hi
rythmici cum in Latino non extent & sint non iniucundi,
veritatique propinquissimi, sic se habent:

Hic nata est Imperatrix ditissima,
Quæ magistris vocatur sua filia:
Augetur, donaturque multis liberis,
Qui immortales sunt, purique à maculis:
Regina hæc mortis tenetur odio:
Et paupertatis est fugax auxilio:
Auro, nec non argento præstat & gemmis,
Et omnibus, quæ prostant, medicinis:
Nihil ei confertur in terra solo,
Itinc gratias referimus cæli DEO:
Ego nudata femina (heu) cogor vi,
Infelix erat corpus pristinum mihi,
Non antè mater ipsamet comparui,
Quàm secundo in lucem edita fui:
Tunc vires cæpi omnibus pares herbis,
Et medicata sum feliciter morbis:
Filium spectans meum desiderio,
In vno loco congressa cum illo.
Postquam ingrauidata ex eo fui,
Et partum in secundo cliuo edidi,
Virgo manens, ut prius facta sum mater,
In actionibus meis hinc ridear,
Quod filius patrem meus se præstitit,
Hoc ipse Deus prouide ordinavit:
Mater, quæ utero fuit me enixa,
Mundanam in lucem per me est edita:

Vires Ad-
dicina.

Mater appo-
sit filium.

Si grauidi,

Manens
virgo,

*Vnum notandum, naturaliter iunctum
 A montibus prrfecte manet abditum:
 Ex quo quaterna copulantur in vno
 In lapidis completo magisterio;
 Et sena considerata tripliciter,
 Reducta in vnum essentialiter.
 Si quis hac mente perscrutabitur sua,
 Huic est à Deo concessa potentia,
 Cunctorum morbos qua propulset generum
 In metallorum sorte atque hominum:
 Id absque Dei nutu nemo peraget,
 Et non nisi qui sese benè agnoscet:
 Ex terra mea oritur fonticulus,
 Vnde propagatur rursus duplex rivus,
 Quorum vnus decurrit ad Orientem,
 Alter fluxu properat ad Occidentem,
 Hinc aquila bina missa cremant pennas,
 Et protinus sic nuda cadunt in terras:
 Post hac plumis vice donantur altera.
 Illi obediunt terra Sol & Luna:*

Fonticulus
 ex terra.
 Riuus in æ-
 trarium
 currens.
 Aquila
 dua.

*Author Dialogi Germanici inter aurum & lapidem, iura-
 mento protestatur, se veritatem eloqui & nudam verbis
 proponere: Hæc autem eius est intentio, vt probet
 diuersis modis & rationibus, aurum commune non esse
 aurum philosophicum, sed hoc longe aliud agnosci: La-
 pis ab auro venenosus vermis vocitatur; Mercurius ve-
 rò communis ab auro pro teste adducitur, quod nimi-
 rum ex Auro & Mercurio totum fiat opus, sed à Lapide,
 vt volatilis & inutilis rejicitur: Lapis adfirmat in sese
 esse aurum philosophicum & non in alio, seque Dominum
 Tincturæ verè à philosophis dici, aurum autem omnes
 decipere, quotquot in eo laborent; cum verò à verbis*

Author
 Dialogi in-
 ter aurum.

Aurum cō-
 mune non
 esse aurum
 philosophi-
 cum.

Lapide qua-
li, antepre-
parationem
& post.
Aurum phi-
losophicum
non esse au-
rum vulgi.

ad violentiam Lapidi inferendam reliqui duo conveni-
rent, à Lapide absumpti sunt: Qui sane philosophus di-
gnissimus est lectu & profunda consideratione, siquidem
mens eius in centro abdita, licet stylus in superficie peri-
pherali hæreat. De lapide, quod sit draco, serpens, vipera &
venenositas particeps, cōsentiunt philosophi, at post præ-
parationem neminem eius veneno intoxicari, sed potius
intoxicatos omnes curari Theriacā inde factā: De auro
communi iidem testantur, quod non sit aurum suum:
Author aurore id ex alijs demonstrat cap. 16. Auro, inquit,
communi Philosophicum dicitur simile, ut Philosophus testatur, di-
cens; Præsentes & præsenti non fecerunt aliquid, nisi ex auro au-
rum, & ex argento argentum: Non tamen aurum illud vel argen-
tum fuit vulgi: Est autem philosophicum aurum, quod non emitur
precio magno, ut Alphidius dicit: Scitote, quod hunc lapidem, de
quo hoc arcanum agitur, Deus non emendum magno precio posuit;
quoniam in via eiectus invenitur, ut à paupere & divite haberi pos-
sit; ut scilicet ratione & scientia ad eum quisquis possit leviter per-
venire. Et Morienus ait: Omnis res, quæ magno emitur precio,
mendax est, quoniam modico huius gumme & paulo auro multum e-
nimus. Et Senior dicit. Aurum nostrum non est aurum vulgi,
quia sequitur dealbatio, ut ibi dicitur. Dealbāt aurum: Hoc igitur
aurum cum dealbatum fuerit post nigredinem suam, est tinctura.
Et iterum, commiscete aurum cum auro, hoc est cinerem cum aqua,
vel seminate aurum in terram albam foliatam, quæ & tertia terra,
quæ est auri, tingit Elixir: Et hæc est magnesïa alba perfecta & non
rubea. Inde ex auro philosophico non fit aurum sed argentum, ut
turba philosophorum testatur, dicens. Scitote quod nisi dealbetis
(scilicet aurum nostrum) non potestis rubeum facere; eo quod duæ
naturæ nil aliud sunt, quam album & rubeum. Et paulo post. Ex
hoc patet, quod Aurum philosophicum non est aurum vulgi, nec
in colore, nec in substantia. Ideo dicitur, quod non latificat cor ho-

Aurum phi-
losophicum
nō latificat
cor homi-
nis.

minis

minis & argētū similiter: sed illud, quod extrahitur ex eis, est alba & rubea tinctura vera, fixa, vna, perseveratiua, coloratiua, perpetuatiua, ingressiua, penetratiua, perfectiua, omnib. metallis permixtiua: Illa hominē latificat, & cor hominis sanat, ut Senior dicit, & reddit hominem hilarem & iuuenilem facit & vigorosē corpus conservat.

Tinctura la-
tificat cor
hominis.

Hec ille. Sic Rosarius: aurum purum, inquit, deductum est per ex-amen ignis in corpus firmum & fixum, & cum eo amplius fermentare omnino impossibile est apud philosophos, nisi habeatur materia prima metallorum, in qua resolvatur aurum in primam materiam & in elementa miscibilia: Recipiamus ergo illam materiam, unde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum philosophorum. Et mox: Alius philosophus: Ex perfecto nihil fieri potest, quoniam rerum species perfecta in sua natura non mutantur, sed potius corrumpuntur, &c. At hæc quilibet acri iudicio moriatur & discernat.

Cum auro
puro nihil
fermentari
posse.

Author quoq. Rythmorum aliquis est haud vulgaris, qui figuram appictam quali exponit huiusmodi: septem metalla suis characteribus superius ponuntur cum manibus utrinque: inferius, Leo, Aquila & stella quædam cathenatim colligantur cum signo apposito globi terreni; Circulus ambiens habet verba: Visitabis interiora terræ &c. Huic sua laus non invidenda est: verus enim, etsi incognitus, author est: Verum ne negligamus illum, qui omnium Germanorum recentissimus, in tam indoctorum, quam doctorum ore, scriptis, celebratione & imitatione est; atque hic agnoscitur & vocatur.

Author ry-
thmorum
Germ. cum
figura.

PHILIPPVS THEOPHRASTVS PARACELSVS, cuius nomen adeo increbuit hoc nostro seculo, ut non solum lippis & tonforibus, quod dici solēt, sed etiam Empyricis, circulatoribus, Alchymistis deceptoribus, cerdonibus, fabris & operariis plerisque, ne dicam pharmacarios & medicos, præsertim Germaniæ, innotuerit. Hunc virum, qui

Philippus
Paracelsus.

In Paracel-
so du. em
probatur.

1. N. minus
mutatio.

2. Calum-
nia a. a. m.
d. i. s. m. t. e.
se.

3. Quidam
Paracelso
Chemias si-
entiam do-
trahunt.

4. Alii eius
vitam infe-
rentur.

Paracelsus
Helveticus
eius nomi-
nis ratio.

Theophr-
asto
Aristoteli
mel in gesu
in os ab ap-
bus.

multū reconditæ doctrinæ præ cæteris habuit, propter duo
in primis, nullis laudibus à multis doctis extolli video, pri-
mò quod nomen suum (quod est Philippus Bombastus)
abiecerit, sibi que alia pomposa & magis splendida (sed fi-
ctitia) assumpserit; quod indicium quidem est magni spi-
ritus, at parvæ humilitatis: *Secundò*, quod Germanice scri-
bendo popularem auram sitiens sese monarcham vocet,
cæterosque medicos, sui non sequaces, volitare vt umbras
& esse leuiore alga, æstimet, quos conuiciis longis & ver-
bosis, instar anus ad iram incitate, proscindit. *Præterea* ma-
gna pars doctiorum, etiam Chemiæ amantium, ipsi detra-
hunt perfectam artis Hermeticæ scientiam, quibus indi-
ciis, de iis mox agemus: *Quartò* iidem in eius scurrilem vi-
tam, pluribus inquinatam vitiis, animaduertunt, eamque
non convenire vero philosopho adfirmant: De hisce qua-
tuor singulatim differemus sic, vt veritati non fiat iniuria &
pro bene meritis gratitudo sit in promptu: *De primo*: Con-
stat eum natum in Helvetiâ nobili familia, cui⁹ pater qui-
dam à Bombast mater ab *Hohenheim* extitit: Hinc ille occa-
sionem captauit, vt sese *Paracelsum* de nouo baptizaret,
quasi hoc æquiualeat *Hohenheimio*; *Hohen*, altum
vel celsum significat, *heim*, patriam seu terram habi-
tationis cuiusdam: *Para* autem, græca dictio, nil ta-
le denotat, sed in vocabulis, *Parasitus*, *Paraphenisis*, *Pa-
rerga*, *parabola* & similibus, eius vsus apparet; vbisem-
per contrarietatem alteri inducit, in moribus, men-
te, operibus & verbis: Et sic, *Paracelsus*, est græca
& latina dictio composita, tanquam Græcia & Latium in
Germaniam conuenirent: *Theophrastum* se appellat à Græ-
co illo antiquo Aristotelis discipulo, cui (veluti quo-
que narrant de Platone) in cunis iacenti examen
apum

apum mel in os ingessit, eo augurio, quod dulcissimus & diuinus eloquio futurus esset, quod & accidit, ideoque ipse *Theophrasti*, quasi diuina loquentis, nomen *Aristoteles*
 vulgo meruit: ille est generosus sui præceptoris *Aristotelis* freno inuigilare dixit: Theophrastum.
 Equus, quem freno indigere, alios calcaribus, dixit; qui scholam Peripatheticam propagauit sibi ab *Aristotele* testamentum concessam, qui historiam vegetabilium & terræ fossilium valdè memorabilem edidit: An iam noster *Bombastus* eiusdem cum eo omnis fuerit, cum nominis voluerit, mihi ignotum est: Dicamus hunc esse diuiniloquum, at non in Latina, nec Græcanica lingua: In materna itaque ac vernacula, Heluetica, quæ multis non adeo polita auditur: Sed respondeo pro *Theophrasto*, quod respiciendum sit ad res, & non ad linguam: Si res sint diuinæ, quas tractauit; sufficit, si non diuino eloquio protulerit eas: Aureolum quoque se æstimauit, fortè propter eius artis scientiam, vel etiam ob doctrinam diuinam; Diuina enim & aurea in maximo sunt censu, illa cœlestium, hæc terrestrium, summa: Deauratus itaque est; diuiniloquus & ex transcendentibus supra communem hominis naturam seu captum: Vnde non immerito illo nomine gaudere debuit: Et fuit illi licitum nomen mutare, cum id factum sit absque alterius præiudicio, præsertim si id fiat cum eius bono aut honore: Causam eius facti alij non in arrogantiam, sed in nouæ doctrinæ, quam ipse prolaturus erat, commendationem transferre possunt; *Paracelsus*
 De Secundo: Germanice scripsit, quia Germanus, fortè in gentis suæ honorem & quod alijs nationibus inuiderit thesaurus suæ eruditionis: Popularis auræ an sitibundus extiterit, ignoro, sane superbus non fuit, qui potius habitu Heluetici militis, quam tanti Doctoris *cur Germanice scripsit. Superbus non fuit, sed aliti spiritus.*
 toga

*Excusatio
cur calum-
niatur alios
medicos, se-
que Monar-
cham vo-
cet.*

*In singulis
artium spe-
ciebus pos-
sunt esse mo-
narcha.*

*Quis sibi
rex.*

*Papa astu-
tia.*

*Cur regerat
calumnias
in Galeni-
cos medi-
cos.*

togâ incescit. Cur cæteros medicos omnes calumniatur & eludat, causa est, quia *Monarcha* fieri non poterat, nisi regibus, inter quos *Hippocrates* & *Galenus*, principibus, inter quos *Auicenna*, & populis, hoc est medicis practicis, sibi subiectis: Vnicum enim nemo non alie duos erithacos, nec vnus mundus nisi vnum solem: Sic vna terra, non nisi vnum Monarcham; At mittamus Reges Regum & verè Monarchas dictos, & literarium monarcham, quem absque dubio se facit & intelligit, prosequamur: Quidni & hoc nomen ipsi conveniat, præsertim in Medicina? Quot quot enim sunt doctrinæ genera, quot manualium artium species tot Monarchas constituere licet, singulos in singulis speciebus; etiam si hac ratione supra mille numero fierent: Verum sic est dispositum cum natura humana post lapsum primorum parentum, quod labens diuinitatem, summos honores & magna imperia obtineret præ aliis: Hinc *Seneca* recte: *Regis quisq; animum in se habet, vt sibi in alium, quam in se alteri, dari malit imperium.* Hinc quilibet se monarcham faceret, si ab arbitrio cuiusque penderet: Cuiusdam papæ astutia memoratur, ad quem vnum cum vota eligentium Cardinalium concurrerent, vt ipse mitram papalem & pallium acciperet traderetque illi ex omnibus, qui doctrina, meritis, & alis dotibus præualeret, dignissimusque foret, vt Papa fieret, ille se ipsum habitu Papali mox insigniuit, quem sese, (reliquos non) optimè nosse affirmavit: Sic noster *Theophrastus* se Monarcham appellauit, dum potuit & licuit, etsi multis ipsi invidentibus tantum titulum & nomen non absque causa: Quia in *Galenum*, eiusque in doctrina medica sequaces, acerrime inuehitur, nunc onagros, lapides molares aut ignominiosius eos vocitans. Sed aliter *Theophrastus* facere non potuit duas ob rationes; Primò propter inuidiam & calumnias, quas illi medici

medici huic *Heluetico Theophrasto* in medicinis experientissimo, inque curationibus felicissimo intentarunt: Secundo, non potuit semen melioris medicinæ in agrum seu mentem discipulorum seminare, nisi prius à gramine & lolio terram arando, vertendo, lyrando, occando & quasi innovando præparasset: Obiurgatio, criminatio & comminatio itaque Theophrasti, quas medicis intendit, nihil aliud sunt quam aratio, versatio, lyratio, occatio illorum aurium durarum & voluntatis iniquæ, in quas novam medicinam inspergere appetit: Si quis pro lignea domo marmoream construere velit, annon hic opus habet, ut ligneam à fundamento usque prius destruat, & deinde marmoream ponat? Stratonicus insignis cytharædus duplicem mercedem postulavit ab iis discipulis, qui iam prius in ea arte ab aliis erant (sed perperam) instructi, nempe unam pro docendo, quæ mala didicerant, alteram pro docendo meliora progymnasmata: Sic Theophrastus in destruendo & docendo incongrua non minus laboris habuisse videtur, quàm in construendo & docendo magis convenientia medica: Sed nos quoad medicinalia eius hic arbitrium nullum statuemus, eaque cuique liberè diiudicanda relinquimus: Verum, ut veritas patefiat, Bernardi Penoti, senis emeriti iudicium, forte non temerarium, nec nimis cavendum, in tanta ætate, audiatur: Hic in libro suo denario medico Paracelsum plagii maximi accusat: *Tria* inquit, *il* la principia mercurii, sulfuris & salis eum à verbo ad verbum ex opere vegetabili Isaaci Hollandi desumpsisse, sic & doctrinam de separatione quatuor elementorum: De gradationibus medicinarum, ab Arnoldo: Archidoxa à Raymundo Lullio ex sua arte operativa: De arcanis à Rupefissa: Nihil prorsus à se ipso, præterquam vitia & maledicta: Synonima, quibus vititur à doctissimo domino Garlando Anglo tenet: A Trithemio varia: Si quis

*Criminatio
Paracelsi
quid.*

*In dedocendo
duplex
merces.*

*Bernhardi
Penoti iudicium
de Paracelsi
libro.*

*Plagium
Paracelsi
affertur.*

attentè Arnoldum legerit & Ryymundum in arte operatiua, animadvertet Paracellsum istorum virorum truncasse & sibi vendicasse scripta: Legite Landfrancum, animadvertetis Paracellsum ab eodem suam Chirurgiam desumpsisse. Cur non citat Arnoldum capite de Paralyfi, de Galbaneto suo, descripto libro de morbis Tartareis? Plura alia sunt, quæ doctis viris relinquo investiganda: Pertusus vita presentis aperio vobis studiosis viam, qua poteritis ad meliora & faciliora peruenire, & alium Eliam artistam expectare nolite, præter Isaaci Hollandi opera. Haftenus Penotus. Hæc an ita se habeant, quilibet ipse dispiciat & investiget. Alii hoc si ita sit, vituperabunt institutum, Paracellsumque Auctoritate sua in cuius possessione, temporis præscriptione diuturna extitit, tanquam senes de ponte deturbabunt: At nos id factum, nisi sit dubium & illi falso imputatum, excusari, in tanti viri honorem, posse opinamur: Hippias Socratis discipulus, cum aliquamdiu eum audiisset, per aliquot annos peregrinatus, post rediens Socratem eadem legentem & tractantem miratus est, cui sapiens senex, Ego, inquit, eadem de iisdem sentio, & dico: quasi innueret, esse vnam veritatem in rebus naturæ, quæ nouitatem aut diuersitatem non admittat: Idque verissimum est: Quod si itaque in rei veritate Paracellsum consentiat iam cum vno circa vnam materiam, iam cum alio circa aliam, eamque sibi applicet (cum veritas vt palma in medio posita sit, arripiat, qui potest) an non rectè fecisse statueretur? Hoc enim indubitatum est, non vni Deum omnia dedisse, & veritatem esse operam sub densis tegminibus opinionum & vanitatum, pro quibus vix respirare, nec lucem adire queat: Quod si sic, quærenda bona, vbi inuenienda, & veritas omnibus angulis inuestiganda: Non rarò & molitor

Excusatio
Plagii Pa-
racelsi.

Veri assem-
per eadem:

Socratis en-
dem de iis-
dem semper
docuit.

litor est opportuna loquutus: Imitanda est veritatis investigatori diligens apicula, quæ non reperit mel in vno loco frustratim, at ex millies millibus flosculis congerit in vnum fauum, vnde fit mel & cera; idque laudi cuique ducitur non immerito: Cur igitur Thephraſto hoc fit dedecori, quod ab aliis mutuatus sit, quo multis ſequentibus prodeſſe potuit? *De Tertio: Sunt, Cur quidam Paracelſo in Chemia nihil tribuunt.* qui illi in medicinâ, præſertim chirurgiâ multum tribuant, prout reuera meritis dicitur, at in verâ Chemiâ netantillum, iique vtuntur his rationibus; primo, quia ipſe Chemiam multis in locis ſuorum ſcriptorum eludit, dicitque Chymicos inſanos triturare ſtramen inane: Secundo, quia præcipui eius diſcipuli nullo ſœlici in Chymicis ſucceſſu uſi ſint; Duo magis non ſint pro exemplo vnus ipſi ſemper, dum eſſet Baſileæ familiariffimus adfuit profeſſione Theologus, at Chemiæ non minus deditus, homo quatuor literarum, nempe A. B. C. D. qui poſt mortem Paracelſi libros in Valle Oeni quæſiuit in cauis arboribus & inuentos, vt aiebat, domum retulit; quos vendidit magnâ pecuniæ ſummâ; at quia forte ſubreptitii ac ficti fuerant, cum effectus promiſſis non reſponderet, præcium à venditore recuperatum eique liber nugatorius reſtitutus eſt: Alter à Paracelſi doctrinâ vnicè pendens, ſcripſit tractatum de Antimonio geminum; quò tandem poſt aliquot annorum errores fruſtraneos fatetur, Chemiam eſſe longè alia intentione ſcriptum, quàm aurificii; ſimulq; inuehitur in Lullium alioſq; adducens præceptoris Paracelſi teſtimonia, quod ille irriſerit Chymicos Chryſopœos quaſi hæc ars ſit naturæ & Deo aduerſa: Quod ſi itaq; tantus Paracelſi diſcipulus, qui præceptorẽ ſuum ſpiritui ſtylo & inueſtrabo opere.

3.
Paracelsus
aliquando
projectionē
fecit famu-
lo præsente.

hendi in alios modo non mentitur sed artificiosè exprimit, à Chemia fit transfuga eam negando, auctoritateque Paracelsica ad hoc vtendo, quis aliusex discipulis demonstrabit, *Paracelsum* eius artis veram cognitionem habuisse? Tertiò, quia Chymia effectus vtilis si sensit, valde arcanus in his extitit: Vnus ipsi famulus, nomine *Franciscus*, attestatus est, se præsente ab eo projectionem factam in paucos lotones argenti viui, quod conuersum puluere quodam in aurum, hoc aurifabro venditum esse: Sterzingæ in alpibus tempore pestis de hac lue tractatulum edidit, dedicatum ibidem senatui, quod forte non tam lucri, quàm commiserationis gratia fecit: De Regulo sui antimonii gloriose

Regulus:
Ant. Para-
celsi.

prædicat, quod nec *Carolus* nec *Leo Romanus*, eum æquiua-
lente precio compensare valeat: De opibus eius, quantæ istæ fuerint post mortem pauperibus Salzburgi erogatæ,

4.
Paracelsi li-
bri de Chy-
mia.

nil memorabile auditum est: Quartò, quamuis libros de aurificio scripserit, qui aude leguntur ab eius discipulis aut suffraganeis, adeò vt in his solis ætatem & fortunam suam quamplurimi consumant nec confidant aliorum philosophorum scriptis, tamen hoc facile tot extantibus Chymicorum libris, in quibus diu studuit, effectum dare

Responsio:
pro Paracel-
so: ad 1.

potuit, vt etiam in hac scientia quid seiuisse videretur Sed nos singulis hiscerationib. pro Paracelso respondebimus: Primò eludit Chemiam in loco & tempore, eamque extollit iisdem cōsideratis circumstantiis: Qui puellam pulchrā ac diuitem amant secrete, non de ea omnia, vt se habent, nisi insani sint, aliis produnt, forte inuidis aut riuilibus futuris: Nil tutum est in amore, nec in Chemiā: Hoc satis est causæ, cur aliquādo visus sit ei⁹ artifices elusisse aut ipsā artē in dubium vocasse: Secūdo, si ver⁹ fuit philosophus, discipulos ex obligatiōe nō agnouit: Si ex gratia, cur aperiret alteri artē p tot labores quæsitā? Quod author libri de antimonio

Ad 2.
Paracelsus
non adscri-
bitur fuit
quid aperi-
re.

votum suum non compleuerit, ipse ridendus est, qui vnam
 saltem viam in vna materia tractandā elegit, qua cum ire
 non potuit, alias in eadem neglexit non solum, sed nec in
 vlla alia tentauit: Cum vero materiæ sint centenæ fere, mi-
 rum est; quod propter vnam voto non correspondentem,
 alias omnes præterierit: Frustranei operatores sunt plures,
 quam recenseri possint, inter quos si & ipse inueniatur, ni-
 hil ipsi contigit noui: *Tertio*; nihil refert, si effectus Che-
 miæ publice non ostentarit: Nec enim id fecerunt alij ar-
 tifices, nec ad quid prodest, nisi vt quis multis negotijs se
 implicet; vnde se vix vnquam extricare possit: Nimum
 fuit, *Paracelsum*, vidente illo *Francisco*, vnum edidisse speci-
 men projectionis: Regulum adeo preciosum æstimauit
 antimonij philosophici, quod non omnibus notum est:
 Eius *Regulus* auro longe præualet: De facultatibus eius
 relictis quis iudicabit? fuisse tamen eius valoris, vt *Epita-*
phio ascribi meruerint, verisimile est: *Quarto*, libros, quos
 scripsit in *Chemia*, plurimi exosculantur, putantque in ijs
 veritatem nudamiacere sepultam, quæ *Vulcani* opera e-
 ruenda sit, prout in cæteris medicinalibus multa præclara
 & veracissima tradidit: Si enim; ratiocinantur, veridicus
 fuit in medicamentis, in hac arte non inuenietur men-
 dax: At illi considerare deberent subiecti diuersitatem; i-
 tem finis, & effectuum, & tum scripsisse eum more philo-
 sophico, ex necessitate, intelligerent. *De Quarto* Vitæ eius
 cælibem & vagam fuisse constat, si non absque nauis, ta-
 men sine magnis sceleribus: Potare & pergræcari ab He-
 spero ad Auroram ipsa *Socrates* sapientissimus & tempe-
 rantia nomine celeberrimus interdum non detrectauit,
 ac nihilominus summo manè problema aliquod Geo-
 metricum ad ingenij acumen & robur probandum euo-
 luit & explicauit: Hoc vitium nullo pallio tegendum nec

Ad 3. Si pro
 iectiones
 fiant secre-
 ta, nil noui.

Regulus
 qualis Pa-
 racepsi.
 Facultates
 à Paracelso
 relictæ.

Ad 4.

Qui legunt
 libros ab
 intellectu,
 se ipsos de-
 cipiant.

De Quarto
 seu vita
 Paracelsi.
 Socrates i-
 pe pergræca-
 tus legitur.
 Ebriositas
 Germanis
 non palliā-
 da sed dete-
 standæ.

*Singule gen-
tes habent
sua vitia &
virtutes.*

*Paracelsus
liberius vi-
uens tamen
curans
morbos in-
curabiles.*

*Nullus eius
sequacium
eos curans
morbos.*

*Si Paracelsi
libri à ca-
lurn. vis pur-
garentur,
non essent
lectu indi-
gni.*

vila exceptione *Germanis* excusandum est, qui pocula
fitis cumulant cum sanitatis, hæc cum iucunditatis, &
hæc iterum in amicitiam, illa in ebrietatem mutuo si-
bi propinant: Vtinam in *Philotheso* meta consisteret: Il-
la in sanitatem alienam infusa, læpissimè propriam la-
befactarunt suis visceribus: At mos gentis præualens,
tyrannus est, nec vitari potest, licet culpari: Video me-
liora, proboque, inquit *Medea*, deteriora sequor: *Theo-
phrastus* itaque humani, aut patrij moris, nihil alienum à
seputans, mundo se accommodauit, & quia vestium or-
natum & pompam flocci fecisse traditur, cum similis ha-
bitus socijs popinas, tabernasque ingressus est, genio in-
dulgens, frontem exporrigens & ventrem *Cerere* & *Lyao*
muniens ad satietatem: Hoc vitæ instituto etiam si ute-
retur, tamen in medicina morbos alijs incurabiles, nem-
pe cancerum, lepram, hydropem, paralyfin, podagram &
id genus alios felicissimè curauit & sustulit medicamen-
tis appropriatis & efficacissimis, quorum permulta in scri-
ptis suis reliquit; at nullus eius discipulorum, quod
scimus, hoc curandi fastigium attigit: Vnde coniectan-
dum, ipsum non sine magni illius medicaminis ope quic-
quam ardui præstitisse, quod cum rarissimum contin-
gat eius sequacibus, ita & auxilium medicinale ineffi-
cacius ipsdem celebratur. Eius libri, si à calumnijs om-
nibus, tanquam boni & fertiles agri à carduis, purga-
rentur, opus absque dubio efficerent lectu non indignum,
in quo multa medicis & chirurgis non reiicienda contine-
rentur: Inimicitias lethales, amicitias perennes esse oportet:
Illæ iugulandæ, hæc custodiendæ & ad vitæ ho-
minum commoditatem, conseruandæ sunt: Antiquitus
ex plaustris conuitia inuicem dicebant, sed hæc, vt
aura inanis, iam pridem perierunt; Quæ vero ex volu-
mini-

minibus librorum sparguntur in vulgus, manent cum libris, vt libri cum hominibus: Quicunque legunt calumnias eius indulcoratas melle medicato, hoc est, medicinis iucundis & expertis, eas in vtramque aurem & mentem imbibunt: Hinc odia agrorum in medicos doctos, existimationis diminutio apud vulgum, & ipsorum medicorum altercationes aniles, dissensiones & aperta inimicitia: Illud, inquam, *pomum Eridos* inde remouendum & Vulcano consecrandum esset: Sunt inter dogmaticos doctissimi viri, qui iampridem tota sua armamentaria implorarunt ad opprimendam istam hydra, quæ multiplicatis capitibus post vnus abscissionem augetur; quod si veneno spoliatur & tolerabilis esset & morigeramagis: Ab altera parte & viri docti inueniuntur (qui Galeno nomen non dederint) & magna pars idioticæ iniquitatis? Eruditi sua laude, vt dignissimi, sic reliqui econtra censendi sunt: Horum quidam longam naniam finxit de Theophrasto, adductis falsis testimonijs & multis apertissimis mendacijs, quæ lectu ac auditu indigna sunt, ad stabiliendam saltem *Paracelsi* eorum authoritatem: De qua loquor, epistola cum Italico nomine Latine annexa est Iohannis de Padua operi Chymico & *Trithemij* epistolæ Chymicæ, in quarto per se prius edito: Insuper interpretes quidam eius operum videntur quædam sub *Paracelsi* nomine saepe didisse, quæ ipse viuus non agnosceret pro suis: *Mul-
ti Thyrsigeri, pauci Dionysij: Et aliter canes, aliter sues o-*
lent: Plagium est alijs furari libros, non minus, quam liberos, at dolus, alteri subicere: Verum meum non est virgulam Censoriam latius stringere: Sint alij, qui hoc obeliscis notent & *Theta* illis debita: *Theophrastum Paracelsum* virum eruditum & multa expertum in chirur-

*Cur odia in
ter medicos.*

*Pomum E-
ridos in Pa-
racelsi li-
bris.*

*Quidam Pa-
racelsi
singulis mul-
tis ad se re-
necandos.*

*Interpretes
Paracelsi
multum in
Paracelsi
opera.*

*Medicamē-
ta diuerſa
non faciunt
diuerſam
artem me-
dicam.
Ecceſtia cu-
randi mo-
dus ſi quis
docetur à
Paracelſo.*

*Paracelſo
teſtimoniū
perhibetur
ab incogni-
tis ſcribis
Germanicis.
Fratr. C. R.
quales in
profeſſione.*

*Collegia in
diuerſis
gentibus.*

chirurgicis & medicis, quatenus abſque calumnijs incedit, magnificatio; ſi cum illis & Monarchia ſtipatus, non audiendum puto; Noua enim medicamenta non faciunt nouam Medicinam ſeu artem, vt nec noua inſtrumenta auri fabrorum, eorum artem aliam, quam prius fuit, efficere poſſunt; *Mutuo* quædam pharmaca ſi accipit ab alijs, ſiue ipſe inuenerit, illa congerat in gremium pharmaceuticæ, quæ vna eſt ex multis Medicæ artis partibus: Quod ſi eccleſiam aliquem curandi modum certiffimè cognouerit, ab occultis rerum proprietatibus, quas ab aſtris & cœlo dependere non dubitamus, proſectum vel deductum, ſi ſit abſque alicuius mali ſuſpicionem, inque medium ſine bile propoſuerit, lubentes admittimus & amplectimur: Verum cum animaduertamus huic *Paracelſo* teſtimonium ab hætenus incognitis præter omnem expectationem dari, hoc eſt, à quibusdam qui artis Chymicæ peritiſſimi, Encyclopædia omni, rerumque admirabilium & homini maximè vtilium verâ, vt narrant, praxi, inſtructiſſimi; Medicinæ occultarum & aſtraliū proprietatum (quas quartas vocamus) profeſſionem faciunt, omneſque morbos, qui non fato diuino lethales ſunt, in quos incidunt, gratis curant, medijsque naturalibus, mirificis tamen & probatiſſimis, breuiſſimo tempore tollunt & proſtigant, eo magis ipſi fidem & authoritatem in arcanis Chymicis & medicinalibus concedimus: Cum vero antehac diuerſorum collegiorum philoſophicorum ſolennitatumque antiquitus ab artis Chymicæ gnaris inſtitutarum meminimus, quid mirum, ſi huiusmodi in natione Germanica populoliſſima, inque tot gentes & regiones diuiſa olim hunc uſque contigerit? Nam vt artiſces veri, qui ex propria inuentione vel alterius communicatione finem

artis.

artis consecuti sunt, Deo votum pietatis, hominibus officium humanitatis & commiserationem dicant & præstant, ita licet silentium & invidiam contra indignos obtineant, tamen spectantes plurima commoda, bona opera, & eleemosynas, quæ ex hac arte diutissimè continuâ succedentium serie secretissimè cōservatâ, provenirent, fueret, ut est rationabile, qui in modum aliaque media hanc ad rem necessaria cogitationes suas direxerint & in effectum deduxerint: Si enim desiderabile est homini, in hac valle tristitiæ, naturæ ductu liberos relinquere, qui eosdem fortunæ casus, quos ipsi parentes, re ipsa experiantur, non raro ad miserabiles exitus ob perpetrata enormia facinora destinantur, quidni & inter philosophos omnis ævi, tanti numeri, unus inveniatur, qui arcanissimam artis propagationem in sua gente ad Dei laudem & innumerorum utilitatem, in se suscipiat & pertendat? Hoc iam pridem usu venisse, adeo vulgatum est, ut nil vulgatius esse possit: Ne itaque & nos, post principia, nimis diu increduli remaneamus, constituimus LAUDABILEM ILLAM SOCIETATEM GERMANICAM, QUOTQUOT ET VBI LA TEANT APUD VIVOS, AD HANC NOSTRAM MENSAM, AVREAM DICTAM OB AVRATOS CONVIVAS, invitare, convocare & adducere, si modo vulgaribus sint contenti missibus, (coquus enim certè dum in hac præparatione tota occupatus fuit, quartano hoste nunc frigidum nunc calidum expirante agitatus lautiores vobis epulas apponere nequit) quos hic solos offerimus.

Artifices de
artis propa-
gatione qui
dæ solliciti.

Germani
auctores
Chymici &
philosophi,
incogniti &
anonymi,
latentes sub
symbolo R.
& invitantur
ad hanc
Mensam au-
ream sym-
bolicam.
Auctoribus
cum morbo
(viri convi-
varum cum
Pyrgopolynice,
conflati)
quarto quoque die.

COLLEGIVM PHILOSOPHORVM

GERMANORVM DE R. C.

*Fama de
Fr. R. C. ad
exteros
transiit.*

*A. C. 1013.
Barbaria
propheticus
aut certe
magi us
rex multa
admiranda
fecit.*

*Prima rela
tio incerta.*

*Franc.
mund' au-
summal' A.
1616.*

*Omnia Fr.
statuta sunt
aqua & mi-
rabilia.*

FAMA ILLA dicta FRATERNITATIS, quæ hic in plu-
rimorum auribus oreque iam pridem perstrepu-
it, ad-
que exteras oras circum circa vagata latissimas regiones
peruolauit, mihi quoque tum in Anglia agenti, reiq; Chy-
micæ vnice inuigilanti, obscuris quibusdam rumusculis,
incredibilibus, ipsaque veritate longe maioribus insonuit,
cui fidem, pro referentis fide, dubiam prima vice adhibui:
Eodem tempore ex Barbaria innouationes quædam mirabi-
les eo referebantur, quomodo prope *Marocum & Fessam*
quidam propheta ex sapientum numero surrexerit, nomi-
ne *Mullei Om Hamet Ben Abdela*, qui plurima occulta signa
in se demonstrans, Regem istius regionis, *Mullei Sidan*, satis
magno exercitu instructū, pene inermis, exigua manu ag-
gressus profligauit & vicit, regnique sedem obtinuit. Cum
verò & hi fratres fama inconstanti ex Barbaria venisse per
Hispaniam dicerentur, eiusdem artis & institutionis hi & il-
le *Barbaricus* propheta, existimati sunt: Sed libro ipso de
fama & confessione eorum edito, forte fortuna per lustra-
to, longe aliter de illis ferre iudicium informatus sum. Ma-
gna sane res est, quæ ab illis agitur, & pene incredibilis;
quam si euentus expresserit, vsuque ipso verissimam de-
clarauerit, habebimus satis per vitam, quod miremur, col-
laudemus & omnibus conatibus promoueamus. *Interim*
cum omnia rationabili cuiusque iudicio, reique possibi-
litati respondeant, nec quicquam ab ijs veræ pietati, natu-
ræ, hominibus cuiuscunque status ac denique nec virtuti
aut iustitiæ contrarium statuatur, sed singula ad creatoris
lau-

laudem, naturæ patefactionem creaturæq; vtilitatem spectent, votis nostris pijs & debitis, id quod euenturum est, ab hoc laudabili Ordine expectabimus.

Minas extare alicuius muri cum ipsis fatemur, ex *Minæ muri
extant.* quarū lapsu concursuros opifices ad eas erigendas, at ita erigent, vt minæ esse definant, ex Dei nutu: Nullus enim timor aut minæ apud veritatis amantes locum inueniunt: Verum permulti libros publicatos & iterum impressos, ipsius Sodalitatis Germanæ, nempe de fama & confessione R.C. perlegentes, quædam illis inserta aut omnino dubia *Quidam
dubia ex
libro Fama
captant.* aut valde admirabilia inueniunt, vnde se extricare nequeunt, quæ non mouentur ideo quasi in cuiusquam cogniti, aut incogniti contumeliam dirigerentur, at saltem, *Dubia cur
mouentur.* vt hominum desiderio (cum quo maius sit opus, eo plura dubia apud curiosos excitare possit) satisfiat: Primo autem aliorum dubia & arbitria, post nostram responsionem adferemus: Denique nostri conatus ac Mineruæ Enigmata, prout illa in mentem manumq; venerint, eidem Collegio Germanico studiose, ceu philothesia in Saturnalibus proponamus hoc est, discumbentes inseruientibus pro temporis ratione:

DUBIA HABITA A QVIBVSDAM DE

Collegio Hermetico nostri temporis celeberrimo.

VT iam non loquar de illis, qui rem ipsam omnino negent & irrideant, quorum est maior pars audientiū aut *Quinnullam
fidem toti
Fama ad-
hibent.* legentium libros Famae & Confessionis editos, ijq; Chemiæ aduersarij, aut de alijs, qui religionis ergo id explodant & exhibent, hic saltem Chymicorum, Medicorum, & alio-

rum ingenuè sentientium, nō incredulorum obiectamenta, (quot habere licuit, nam quot capita, tot sensus) producemus.

1. *Dubium*
in li. Fama.

1. Confessio habet, quod frater R. C. iter *Hierosolymam* destinatum, mortuo itineris comite, reliquerit & *Damascum* petiuerit, ibique ægrotus medicando Saracenorum gratiā, cum sanitate propria receperit, cumque de Arabibus, qui *Damasci* essent philosophis intellexisset multa de *Arabum* doctrina & philosophia, quod Arabibus mercede se deduci *Damascum* concesserit: Hic primo dicitur Fr. R. C. venisse *Damascum*; ibique ægrotasse & intellexisse ab Arabibus de *Damasco*, eoque ab Arabibus deductus, quæ non conueniunt: Si enim fuit *Damasci* æger, quomodo postea ab *Arabibus* eodem portatus est?

2. *Dabit in*
lib. Fama.

2. Quod Fr. R. C. librum M. in Latinum sermonem translulerit, secumque sumpserit; de quo libro postea narratur, quod *Theophr. Paracels.* cum optime legerit & totum intellexerit, quem tamen virum mundus oderit &c. & postea additur: veluti etiam (scil. *Paracelsus*) libero & inconuenienti viuendi genere ætatem suam abbreviauit, ac mundo stultæ suæ gaudia reliquit &c. An *Theophrastus* nō vixit mundano more omnino, cum dicitur se stultæ gaudia reliquisse mundo abbreviando vitam suam mundano viuendi modo? Et hæc non cohærent, vt nec quod librum Fr. R. C. *Paracelsus* legit, qui inscribitur M.

3. *Dubium.*
Certe conatus superius vires hominum.

3. Quod Fr. R. C. *Fessā* in *Hispaniam* veniens, ibi cum doctis disseruerit, in quib⁹ nostræ artes essent imperfectæ, & quomodo illæyna cū defectu in Ecclesia & philosophia morali emendari possint: Demonstrauit ipsis noua vegetabilia, nouos fructus, animalia, q̄ non secundū veterē philosophiā se haberēt, deditq; illis noua axiomata quib. illa saluari possint, quomodo noua animalia veteri physicæ nō cōuenirēt,

nec

nec plantæ, nec fructus? Forte, quod in forma & natura à nostris sint diuersa, vnde definitio de nostris facta, falsa sit aut quod genus non comprehendat omnem suam speciem, sed hæc nihil ad physicam spectant, aut licet ad physicam, tamen physica vniuersalis inde non attingitur.

4. Postquam Fr. R. C. reformationem generalem in animo haberet, collegium instituit primo ex tribus personis, deinde adhuc quatuor, sibi secreto iuramento & legibus deuinctis, hi plerique monachi, cælebes & iuuenes, omnes collegerunt volumen omnium istorum, quæ homo appetere aut sperare possit. Sanem multa homo appetit & magna sperat, cuius appetitui quis satisfaciet? Nō homo mox dicunt: Nostra axiomata immobilia permanent in vltimā diem & finem mundi &c. Nam nostræ Rotæ initium sumunt ab eo die, quo Deus dixit, FIAT, & finientur in eum, cum dicet, PEREAT: Attamen Horologium Dei minuta singula sonat, nostrum vix integras horas: Hæc videntur nimis acute dicta in Deum.

5. Maximam videtur dubium, quod in sacello seu loco camurato, quod centum & viginti annos non patuerat nempe à morte Fr. C. R. aperto, inuentū sit vocabularium *Theophrasti ab Hohenheim*: qui ante 120 nondum natus fuit.

6. A quibusdam narratum, hoc collegiū iactare, quod sciret omnia, quæ contingerent ubique & in India intra & extra Gangem, idque arrogans, falsum & impiū videri: Cumqueurgerem locum, in quo id esset, & illi Famā assererent, prolato libro, non invenerunt: Hæc ibi habentur verba: Quamuis totius mundi imaginem & specimen præ oculis habeamus. In confessione autem his similia extant.

7. Alii offenduntur asperis illis verbis, quibus aurificum impium & execrandum appellatur, inque id acerbè in-

vehitur, his adiectis verbis, quod veris philosophis aurificum exiguum quid & parergon sit: & quod millenæ adhuc aliquot sortes essent eo meliores.

8. dubium
in 1. Eam.

8. In fine de loco addit: quod ille imperferutabilis intangibilis, ne destructibilis etiam à centum millibus hominum à propinquo visus sit.

Responsio authoris ad antedicta dubia.

Confessio
Frat. C. R.
limata.

Confessio ipsius Fraternitatis etsi adeo limata & polita, ut omnium obiectiones & dubia diluat, edita sit, tamen cum cuiusvis sit, veritati assilire, inque eius præ reliquis militare castris, hinc ego has morsuunculas, quantum potero lenire, curare & tollere ultro præsumam & conabor. Incredulos siue ignorantia seu pertinacia hic præterimus, quocirca illorum iudicia de toto hoc negotio non moramur.

Resp. ad 1.

Ad primum dubium: Hoc rei essentiam non attingit, sed est ex accidentibus; *Damascus* prima ciuitas videtur, ad quam Fr. R. C. appulit, vbique ægrotauit & audiuit de Arabibus philosophis rumores varios; Estque *Damascus in Syria Sancti Pauli patria*: At alterum oppidum, vbi essent illi philosophi in fama non nominatur, verum in confessione capit.

Damcar in
Arabia sapientium ciuitas.

5. innuitur; vbi dicitur, velut qui *Damcar* urbem habitant, longè alia & diuersa planè à reliquis *Arabibus* vivunt politia, quod sapientes ei dominantur, & leges alias per regem eis condere licuit. Nulla itaque calumnia hic locum invenit.

Resp. ad 2.

Ad 2. Per librum M. librum mundi seu rerum in mundo existentium, earumque proprietatum, aut Magiæ naturalis, intelligo: Talem librum *Arabes* habuerunt, qui cum descriptus fuerit in Germaniam allatus est: siue igitur huc ipsum aut ei similem *Paracelsus* legerit perinde est, nihilominus

omnis constat eum in hoc libro versatissimum extitisse: Cum vero huiusmodi doctrinam apertè profiteretur, exolum fuisse ab omnibus, hinc ipsum nec sui habuisse curam nec aliorum, sed in mundo cum mundo vixisse taliter qualiter.

Ad 3. Quod Fr. R. C. cum physicis, medicis, aliisque doctis Hispania differuerit de reformatione artium, magni eius ingenii signum fuit, nec non laudabilis propositi: Veritas enim obscurata iacet in profundo, quæ in artibus non ubique regulis seu axiomatis correspondet: Si itaque tales regulæ seu axiomata statuatur, quæ veritati in omnibus conveniant, hæc in primis amplectenda essent, & iuxta ea artes regulandæ: De novis animalibus & plantis intelligendum, quo ad nostram cognitionem, & quorum actio, passio, usus partium & aliæ operationes & motus physici non conveniant axiomatis vulgaris physicis. Resp. ad 3.

Ad 4. Monachi isti iuvenes videntur saltem digessisse in ordinem, quæ Fr. R. C. secum iam ante scripta arcana attulerat: Volumen eorum, quæ homo appetere poterit, continet cœlestia & terrestria bona: Cœlestia, ex Dei gratia, nota sunt: Terrestria sunt multiplicia, inter quæ, sanitas, diuitiæ sapientia, & reliqua: De his singulis scripserunt & quomodo acquiri possint, prodiderunt. Quod axiomata perennia maneant, cum vera sint, ac veritas æterna & immutabilis, indubitatum est. Horologium Dei sonat singula minuta, nostrum vix integras horas, hoc est, quæ Deus indicare vult in tota natura posita adeo differunt ab illis, quæ nos ex natura indicare possumus. Resp. ad 4.

Ad 5. Non apparet ibi dici, quod vocabularium Theophrasti fuerit in illa cista, sed quod ipsi fratres omnes illos libros quoque haberent una cum vocabulario Theophrasti; sic enim verba sonant & sensus eiusmodi est.

Ad 6. Si Fama vel Confessio fratrum tale quid habeat, non tamen magica vi id contingere censendum est, nec nimis.

nimis hyperbolice dictum. Sunt enim illi in perpetua peregrinatione, in qua quicquid noui aut rari occurrat, omnibus fit notum. Sunt quoque nunc annuæ navigationes in *Indiam* extra & intra *Gangem*, vt & hoc absurdum alicui videatur.

Resp. ad 7.

Ad 7. Quod aurificium adeò extenuetur, non fit absque probabili causa. Aliàs satis notum est, quod sit exterrestribus Dei donis fere maximum. Impium vocant & execrandum illud genus, quo decipiuntur homines, & quod vulgo apud Alchymistas in vſu est.

Resp. ad 8.

Ad 8. Quod locus habitationis fratrum sit imperscrutabilis, vt ipsi adfirmant, verisimile est: Quis igitur illo indagando se fatigaret? Optandum est, vt sic semper maneant occulti à vulgo & maleuolis, dum tamen aliquid boni, vt hactenus, redundet in pauperes, ægros & afflictos ex thesauris & arcanis eorum.

*Musarum
metra.*

Nollem quidam curiosior, quam par est, videri: nihilominus vti mentem meam de hoc ultimo illis patefacere puncto, elaborarem: Quocirca Musas mihi, olim familiares, consului cum Apolline, quarum omnium ad vos Ænigmata de re ænigmatica directâ & proposita hic referam.

ÆNIGMATA A IX. MVSIS ET
APOLLINE DE COLLEGIO GERMANO-
rum Philosophorum R. C. eorumque loco,
ipsis discutienda, honoris gratia
proposita.

1. Ænigma Calliopes.

Vbi.

Longus in Hesperio protenditur aquore tractus
Ad septem lato prospectans axe Triones,

In medio nunc terra iacet, qua fertur Adelpa
 Nomine dicta, virum magna virtutis alumna,
 Paruo licet spacio passus vix nulle pererret
 Circuitu immensi præ fluctibus Insula Ponti
 Non est tuta satis, cuius prope littora Protheus;
 Qui Deus in varias mutat se corpore formas,
 Sæpe die, radios sole emittente serenos,
 Visitur hic captus per multas deniq; curas
 Artis & ingenij, se, fatur, ad aqua paratum
 Reddere quaesitis responsa, nec edere falsi
 Velle aliquid, Quæ sint, fuerint ve, futura vè restent,
 Se callere, sed hac cunctis prædicere nolle.
 Ergo lubens, inquam, posco quæ littoris ora
 Conueniant cœlo genitus, Dea Cypris & illa
 Quam peperit Latona simul, ne ferre recuset:
 Hac est summa mei, quod ei committo, negoti:
 Annuit ille, sonis & talibus ora resoluit:
 Est Sinus Oceani circumdatus undiq; vastis
 Rupibus, exiguo distans hinc limite, quo se
 Dij dicti solito coniungunt fœdere, sedam
 Sæpe frequentantes gratam velut omnibus illam:
 Saturnus maior reliquis ætate, Venusque
 Latonæ sobolem superat maturior annis.
 Hac ubi dicta satis responsi ad tanta dedisti,
 Quæ petij, refero, nunc vinculis liber abibis.
 Ergo cohors mira venerabilis arte sophorum
 Dic, num Calliope quid diuinaverit, iste
 Pæster ubi locus est; medio namque æquoris astu,
 Tres ubi Dij remanent, vos tutius abscondistis.

2. Enigma Cliûs.

Terrarum spacia ac metas describere cura
 Est mihi, dat certas ars ea certa notas.

Prothem
 queritur.

Prothei res-
 ponsum.

Quæstio, u-
 bitres illi
 dii conue-
 niendi.

Locus triū
 Deorum:

Ætate
 cuiusq;

Protheus
 dimissus.

Long.

Aut circi-
cor.

A Fortunatis, nisi fallat opinio terris

Quinque patet novies patria vestra gradus.

Æquaribus præcincta latet, ne scire prophano

Cui liceat, satis est tuta, tegente DEO.

Ite sitibundi Mide, non sensibus unquam

Ille locus vobis inveniriendus erit.

3. Ænigma Eratûs.

Alt. vel
prof.

Ipsa, quæ constant in humi profundo,

Melior, centro propiora num sint,

An magis distent ab eo fateri

Inde necessum est.

Vos quod à terra medio renati

Longius sitis, superis propinqui,

Non minus, quam quos referunt Olympo

Degere Divos

Alta nam vobis sapit ingen I vis,

Ut meos griphos bene calleatis,

Quos ego clara puto Veritati

Ferre lapillum.

4. Ænigma Thalix.

Dist. ab Æ-
gr. vel Lat.

Si fas sit mihi cælicos regressus

Scrutari, penitusque comparare

Terrenis, ea mens reposta, Zona

Cæli quàm medius secatur Orbis,

Quod per ter decies remota distet

A vobis decades, simulque binas,

Cum sex, Centurias minutulorum:

Quæ non insinuare præstat ultra,

*Ne dictis ubi veritas propinquet
Plus iusto videar dedisse Grillo:
Sed non hac, scio, Grillus ipse capiat.*

5. *Ænigma Melpomenes.*

Cast, S. 9

*Iovis volūcris olim
Quercu duplicasset alta
Nidos, suos penates,
Pullos ut educaret:
Rerum feracitate
Estque apta visa sedes.
Quodcum Saba remotis
Sylvis eò propinquans
Phœnix videret, inquit,
Hic est quies parata
Volatuum labori,
Qui factus est per annos
Tot, integrum per orbem;
Et mox odore gratis
Ex ramulis peregit
Nidum, laresq; fixit,
Sic usque firmus, illo:
Ne pluribus molesta
Redarguas puella,
Vestra sat illa menti,
Si vera sunt, recurrunt.*

6. *Ænigma Terpsichores,*

*Heros Teutonici percelebris soli
Hortis Hesperidum sustulerat decus*

*Papilio in-
sectum spe-
cificum &
valde noxi-
um homini
quia flores
& fructus
crucis re-
pleat & ab*

Pp 2

Præsumat,

Praeclara aureolis fructibus arboris,
 Hinc postquam patria reddierat domum,
 De tanto voluit munere credere
 Terris prae reliquis fertilioribus,
 Inprimis ubi non papilionibus
 Erucisq; cibus flos foliumq; sit.
 Cautè, ceu potuit, cultor id eligit,
 At non est homini vis ea subdita,
 Ni Numen superis adueniat polis:
 Huic & sic placuit, papilionibus
 Hac arbuscula quod libera sit malis.

7. Ænigma Euterpes.

R. Canina
 littera.

Si mens mihi sit Oedypi, subtiliorq; spiritus,
 Quò scire Sphynxis abditos enigmatum sensus queam,
 Tum dicerem, quod magna vis sit in canina littera,
 Hac namq; pugnatrix habetur atq; bello propria,
 Sic est locus vobis dicatus, integer, tutusque sat
 Nutu Dei, vestrum sit ergo R, quod continet duas
 Se subsequentes litteras, at duplices, quarum altera
 Altum sonat sed alteri vox surdior sententiâ
 Si fallar hâc, est causa vates sim inter haud quod agnita.

8. Ænigma Polymniæ.

C. Media: En mediata vobis
 luna.

Lunaresplendet radiis, hinc quoq; C. dicata est,
 Cornua namq; Phœbes
 Ceumonent decrescere noctis tenebras opaca,
 Sic quoque mox fugandas
 Esse nubes, publica confessio vestra sponderi.

Sex comites sequuntur,
Ex quibus clamant duo bis, sed duo consonantem
Ore ferunt loquelam:
Hæc satis vestro fuerit iudicio indicasse.

9. Ænigma Vranix.

Musarum, Lyricis versibus, ultima
Dicam, quæ remanent, Ordinis in decus,
 Illis ut mea consent
 Cunctis vota bonis rata.
Vestra signa domus R. C. perennia
Dum lustro, numerosq; ex socijs agens
 Vnito agmine, præterit
 Quidam de populi grege.
Hic quarens cupida mente, quot egerim
In summam numeros, anne ea quinquies
 Quinquaginta referrent?
 Tot namque esse viderier.
Quem contra aasserui: Quot numeri mihi
Collecti, toridem si fuerint adhuc,
 Atque hoc dimidio auctum, &
 Sexta hoc parte sit insuper;
Tunc, quot dicis, erunt hinc numeri dati:
Extricare sed his plexibus impotens
 Ille est visus, honori
 Et vestro obtulit integrum.
Anobis igitur quæ data singulis
Vestro, grata sonet, questio cætui:
Non nostrum est temerare
 Quos Numen voluit coli.

R. C. Sym:
bolum col-
legii.

250.

10. *Ænigma Apollinis geminum.*

- R. *R. mihi adest aquor, pisces captantur in illo
 Tempore tres vario, primus cum brachia Cancer
 Exerit, atque alter sub iusto examine Libra,
 Tertius humentes cum fundit Aquarius undas:
 Dicite, quos pisces statuam quas Æquoris undas?*

Alterum Apollinis AEnigma.

- G. *C. vobis Castri sublimia iura dat, & non
 Inter aves est, quæ valeat pernicibus alis
 Aut oculis ante hanc volucrem, quæ vestra putatur,
 Et cuius nutu est constructus in arbore nidus,
 Qui pridem Aurigenos produxit in ordine pullos*

Quæ hæcenus dicta, generalia sunt ad totum collegium spectantia, nunc specialiora ad personas; licet ab umbratis adhuc ex litera saltem notas, quantum licet ex indicijs, dirigemus.

*Vita succin-
 de descri-
 pta Fr. C. R.
 Fr. C. R.
 quando na-
 tus, nempe
 A. C. 1378.*

Dictus Frater C. R. ex nobili Geruana familia ortus, nempe A. C. 1378. anno ætatis suæ quinto in monasterium includitur, ubi Latinæ Græcæque linguæ fundamenta didicit, Anno ætatis 16. In terram sanctam migravit, in quo itinere Damascum venit, ægrotus, ubi cum Arabum sapientum rumor increbuerat ad eos summo studio, sanitati pristinae restitutus, contendit; quo cum venerat à sapientibus suo proprio nomine salutatus & humanissime acceptus fuit, dicentibus, se diu ipsum expectasse, multaque ei arcana sui monasterij narrarunt: Hic Arabicam linguam, physicam & mathematicam didicit per tres annos: Post abiens

in *Aegyptum*, atque hinc *Pessam*, ubi philosophos, elementares incolas dictos visitavit, è quibus quoque multa didicit per 1. annos; Tum in *Hispaniam* traiecit optimis instructus artibus, existimans renouationem quandam artium fieri debere, de qua supra: Ex *Hispania* in *Germaniam* reuersus aedificium, pro viatico secum tulit: Tum domum sibi ædificauit, in qua multum temporis *Mathefi* indulgit: Post 5. decimum annos reformationis iterum memor, ex suo monasterio tres vocauit ad se fratres, Fr. G. V. Fr. I. A. & Fr. I. O. facto cum illis foedere & communicatis consilijs: Et hoc est primum initium huius sodalitatis: Hi cum agrorum multitudinem curandorum alijsque laboribus obruerentur, ad se insuper vocarunt Fr. R. C. eius patrui demortui filium, Fr. B. optimum pietorem, G. G. & P. D. omnes calibes: His octo sex Regulae singulis obseruandæ præscriptæ fuerunt; quarum 1. quod nullus quicquam profiteri deberet, nisi curationem agrorum, idque gratis: 2. quod nullus cogi deberet peculiari veste, sed se accommodare loco & tempori. 3. quod quilibet ex fratribus singulis annis ad diem C. conuenire teneatur in domum Sancti Spiritus aut absentia sua causam declarare. 4. quod quilibet personamabilem & dignam eligere debeat, cui post suum obitum committat in suum locum successionem. 5. quod verbum R. C. debeat esse eorum sigillum, symbolum & character. 6. quod fraternitas 100. annos silentio regi debeat. Emissi itaque 5. fratres & duo relictii apud Fr. R. C. quamdiu vixit: Attigit autem ætatis annum 106. Sepultus à fratribus occulte, ne quisquam hoc sciret ex succedentibus: nempe circiter annum Christi 1484. Continuatione illa fratrum; eo diuino labore pietatis & agrorum curationis occupatorum, vsq; in nostrâ ætatē facta contigit, vt frater N. N. qui ex fratre A. (cuius locum obtinuerat successionē) intellexerit hanc societatem non diu occultam mansuram, memorialem tabulam ex pariete vna cum

Primum
Collegium
initium.

Regula opes
ma & ra-
tionem cōue-
nientes ob-
seruanda
fratribus
initiatib.

Emissi 5.
fratres ad
curandos
egros.
Ætas Fratr.
R. C.
Fr. R. C. se-
pultus cir-
circa A. C.
1484.

cum clauo fortiori remouere cupiens, aperiret foramen
loci alicuius camurati, quo aperto, inuenerunt ibi inter ce-
tera mirabilia, sepulchrum primi authoris Collegij, & empe

Inscriptio

1. Inna per-
ta in parte
re: quam
diu ianu
clausa esse
uelat.

R. C. cum hac inscriptione: Supra ianuam: Post CXX. annos
patebo: Supra sepulchrum: A. C. R. C. Hoc vniuerso compendit
vniuersi mibi sepulchrum feci: In margine: IESVS mibi omnia: In
medio quatuor figura circulo inclusa cum his circumscriptiombus:
Nequaquam vacuum. 2. Legum iugum. 3. Libertas. Euangelij. 4. Dei
gloria intacta. In manibus corpus eius inuentum tenuit ad-
huc librum ex pergameno aureis literis scriptum, qui for-

Inscriptio in

fine libri
manualis,
velut Epi-
taphium
Fr. C. R.

hoc habetur Elogium: C. Ros. C. ex nobili atque splendida Ger-
mania R. C. familia oriundus, vir sui seculi diuinis reuelationibus
subtilissimis imaginationibus, indefessis laboribus, ad celestia atque
humana mysteria, arcanum admissus, postquam suam (quam Ara-
bico & Africano itineribus) collegerat, plusquam regiam aut impe-
ratoriam gazam suo seculo nondum convenientem posteritati erudi-
tam custodiuiisset, & iam suarum artium, ut & nominis, fidos ac co-
iunctissimos heredes instituiisset, mundum minutum, omnibus moti-
bus magno illi respondentem fabricasset, hocque tandem praeerit
rum, praesentium, & futurarum rerum compendio extracto, cente-
nario maior, non morbo (quem ipse nunquam corpore expertus erat,
nunquam alios infestare sinebat) ullo pellente, sed spiritu Dei euocan-
te illuminatam animam (inter fratrum amplexus & ultima oscula)
Creatori Deo reddidisset, pater dilectissimus, frater suauissimus, pre-
ceptor fidelissimus, amicus integerrimus, a suis ad 120. annos hic ab-
seonditus est.

Qui subscri-
pserunt eius
libro.

Huiusmodi
circiter 4
C. 1484.

Interiorius subscripserant 1. Fr. I. A. Fr. C. H. electione fra-
ternitatis caput, 2. Fr. G. V. M. P. C. 3. Fr. R. C. iunior, haeres
S. Spiritus. 4. Fr. F. B. M. P. A. pictor & architectus, 5. Fr. G.
G. M. P. I. Cabalista. Secundi circuli.
1. Fr. P. A. successor Fr. I. O. Mathematicus.

2. Fr. A.

2. Fr. A. successor Fr. P. D.

3. Fr. R. successor Patris C. R. C. cum Christo triumphantis.

Circa finem hæc fuere verba: Ex Deo nascimur; In Iesu morimur, per Spiritum sanctum reuiuiscimus.

Apertio & inuentio huius sepulchri absque dubio contigit circiter annum C. 1604. si euentus prophetiæ correspondit, de quo non est dubium.

Quando inuentum creditur hoc sepulchrum apertum. Si Fr. C. R. fuit 38 an. et cum collegium instituit in hunc annum dixerant 100. annos.

Tres ordines ac secula succedentium numerantur a modernis; vnde oportet valde longæuos singulos extitisse; quorum secundum literarum initia-
lium designationem hæc est
continuatio:

Primi ordinis & seculi.

1. Fr. C. R. author & inceptor: cuius vitam iam enarrauimus.

Longæui itaque tres ordines.

2. Fr. G. V.

3. Fr. I. A.

4. Fr. I. O. qui primus obiit ex ordine in Anglia: curauit Nortfolciæ iuuenem Comitem à lepra.

5. Fr. R. C. patrui eius filius.

6. Fr. B.

7. Fr. G. G.

8. Fr. P. D.

Secundi ordinis & seculi.

1. Fr. C. H. electione caput Societatis.

2. Seculi persona.

2. Fr.

2. Fr. R. C. iunior, hæres S. Spiritus, successor Fr. C. R. cum Christo triumphantis.

3. Fr. M. P.

4. Fr. P. A. pictor, architectus, mathematicus.

5. Fr. B. M.

6. Fr. P. I. Cabalista.

7. Fr. C.

8. Fr. A. successit ipsi P. D. & cum multis vixit tertij ordinis: Post huius mortem sequentis ordinis fratres nihil sciuerunt de auctore C. R. & eius electis socijs: Ex huius narratione eius successor N. N. sciuit, Societatem illam nondum secretam fore.

3. Seculi
persona.

Tertij ordinis & seculi moderni.

1.

2.

3. Tertius in ordine, qui Wetzlaræ, A. C. 1615. se fratrem ore est confessus & multis modis demonstrauit.

4.

5.

6.

7. B. M. I. qui Haganoæ scripsit quædam impressa, A. 1614. Sept. 22.

8. N. N. bonus Architectus, casu aperuit fornicem sepulchri Fr. R. C. A. C. 1604. aut circiter:

Decem probatissimis viris dicitur collegium adhuc auctum.

Hossis interim Pyrgopolymices irarum materiam ruminans agere que concoquens apud sese, ubi silentium fieri animaduertit, in hunc erupit modum.

16. Argu

16. *Argumentum Aduersarij contra Chemicam, Alberti Magni defendente.*

16. *Argumentum negativum.*

Si Chrysopœia ex hydrargyro & imperfectis facere posset aurum, ea ad perfectius adspirarent.

At non hoc:

Ergo nec illud:

Minor probatur: quia vnumquodque illarum est totum:

Ergo & perfectum & finitum: Si finitum, non habet potentiam motus ad aliquid vltterius & perfectius &c.

RESPONSIO ALBERTI MAGNI AD 16.

Argumentum negativum.

Respons. 16.
ad argum.
negativum.

Propositio si intelligatur de potentia materiæ illecebrosæ, quasi hæc semper nouam formam appetat, nec contenta sit acquisita, veluti *Plautus de lasciuia muliere*, inquit, *eam potius vno oculo, quam vno marito contentam esse, tum est falsa*. Nam nō est sensus nec appetitus in metallis, nec animalium, nec vegetabilium, sed naturalis saltem motus, qui à leui & graui ortum ducit.

At queritur, quæ sit differentia metallorū sub terra in mineris existentium, & supra terrā ad vsum humanum translatorum, quoad appetitum, quē habent ad perfectius metallum? *An utrobique sit eadem vis, cum vna dicantur illa in mineris & suo modo crescere seu nobilitari, hæc autem*

Questio inmorabilia.

Resp. ad
questionē.
Ordinaria
operationes
natura.

extra mineras mortua, nec crescere amplius? Respondet.
Natura utitur diuersis operationibus, aut ordinarijs aut extra-
ordinarijs; Ordinariæ sunt, quibus imperfecta sola co-
ctione caloris lenti gradatim ab infimo ascendunt ad sum-
mum, at longissimo tempore, in quibus in nostris regioni-
bus frigidioribus sæpius natura impeditur; quia inimatura
eruantur ex fodinis & imperfectum à perfecto grano sepa-
retur.

Extraordi-
naria opera-
tiones na-
tura.

Extraordinariæ sunt, cum extra mineras, plumbum, cu-
prum, argentum ve in tectis, arenis aut fluuijs calore solis
coquitur & aqua sæpissimè lauatur. Atque hæ operationes
tendunt ad vnum scopum, nempe spoliationem sulfuris
combustibilis, & introductionem incombustibilis in ma-
teriam argenti viui metallicam: Vnde sensim in argentum
& aurum reducitur. Potentia, quæ est in his materijs, est
merè passiuæ, nec aliquo modo actiuæ: Vnde nec ab astris,
aut eorum positu (nisi calore solis) hæc vis dependet, nec à
feminali principio actiuo, veluti in animalium & vegeta-
bilibus seminibus astralis vis delitescit vna cum habilitate
materiæ, quæ calore in actum ducitur, si materiæ suæ con-
iuncta sit debito modo in vasis accommodatis: Verum ma-
teria hæc metallica siue mercurialis in mineris vel sub dio
existens diutissimè sentit vim caloris, qui operatur in eam
aliquantulum caliditatis & siccitatis, vnde æquatio con-
tingit, & æquata substantia primo est argentum, post au-
rum: Atque hæc est causa, cur æquæ ex omnibus metalli-
cis materijs, utpote plumbo, stanno, cupro, ferro, & non sal-
tē ex vno semine peculiari, argentum & aurum generetur, quia
scilicet in omnibus est illa materia mercurialis, ex qua calor
longa & cōtinua operatione possit per æquationē qualita-
tum argentum & aurum educere: Atq; hic est cōmunis na-
turæ process⁹ ex imperfectis pfecta generare. Præter hunc
est.

Causa cur
ex omnibus
metallis se-
ri possit arg.
& aur.

est & alius rarissimus & secretus naturæ modus, ut nin-
 rum aurum vel argentum generet ex materia argenti viui
 accedente ad eam quadam spiritali forma tincturam in se
 habente vel albam vel rubeam, easque duas substantias
 coagulet & transformet in argētum & aurum: Nunc que-
 ritur, cui semitæ insistant ars, an prioribus illis duabus, an
 huic vltimæ? *Respondeo non illis*, (nisi forte illarum alteri par-
 ticulariter, absque magno fructu) *sed huic*: Vnde patet,
 quod natura mille vel amplius annis, hoc ars vna hora ef-
 ficat, comparatis materiis & formis: Nulla itaque materia
 ad formam suam accipiendam est avidior nec illa in mine-
 ris, nec hæc extra mineras, sed utraque merè passiva est;
 hæc differentiâ, quod metalla deprompta ex mineris & tra-
 ctata ignibus, si iterum terræ fodinis imponerentur & ibi
 mille annis relinquerentur, potius ærugine vel situ consu-
 merentur, quàm incrementum fumerent: sic econtrâ ut
 sunt mixtæ & impuræ, si ex terra depromantur absque ul-
 la purificatione, nec supra terram in aurum ita per tinctu-
 ræ additionem adducerentur, quàm si pura & defœcata
 fuerint.

*Rarus & s-
 er tus mo-
 dus nature
 operatio: ss.*

*Cui operati
 on: natu-æ
 ars insinat.*

17. *Argumentum Aduersarii negativum contra
 Albertum Magnum.*

*17. Argumē-
 tum negati-
 vum.*

Si vna species metallorum in alteram mutaretur
 mundus non esset perfectus.

At est perfectus,

Ergo vna species in alterum non mutatur.

Minor probatur: Quia cum tot sint species me-
 tallorum, quot metalla, desinerent ceteræ species,
 aurifolia superstita.

Responsio ad Argumentum 17. negativum.

Responsio ad
argumentū
negativum
17.

Augurilli
Hyperbola.

Quia argumentantur, nimis sunt cauti & providi, timentes
ne cœlum ruat: Ridiculum est, quod verentur, ne so-
lum aurum sit relinquitur cæteris metallis transmutatis: Id
quidem ex Augurello poeta Chymico; haussisse videntur, qui ex
Lully ratiocinatione hanc hyperbolem desumens, adfir-
mat, totum mare, si argentum vivum esset, transmutari pos-
se in aurum, verum nemo propterea somniabit, species me-
tallorum interituras, auro solo superstite: Causam satis an-
te retulimus, cur possibilis sit transmutatio, non quidem
ex occultâ proprietate, sed ratione materiæ, quæ apta sit
ex se per naturam educere formam, aut cum formâ aliun-
deeducta & perfecta.

*Verum nulla est connexio propositionis, quia metallorum
transmutatio inuicem nihil de perfectione mundi tollit;
Nec enim usus aut species ferri nec plumbi desinet esse in
mundo, etiam si hæc mutatio millies esset frequentior, quâ
est: Si Deus eam habilitatem dedit metallis, ut sint trans-
mutabilia inuicem, tum si id non fiat, mundus perfectio-
nem suam, ad quam destinatus est, non consequeretur: Hi-
rundines, araneæ, muscæ, ciconiae ranæ, quod non adsint
nobis in hyeme, nec bombycæ, nisi in seminio, non tamen
inde mundus minus perfectus est: quia est ordinatio diui-
na: Nec sequetur, ut hæc animalia omnino pereant ex mû-
do, licet ad tempus adsint aut delitescant, ita nec contin-
get, ut metalla imperfecta in specie sua intereant, licet na-
tura exiguum quid, nec non ars, de illis abstergant à suis
morbis & fæcibus, aliaque, nempe purpura veste induunt.
Si ex baiulo semel factus sit rex Sicilia, aut ex bubulo Imperator
Orientis, non sequitur ideo omnes baiulos & bubulcos in
reges aut imperatores commutatos iri. Mundus itaque e-
rit*

Hic cum
ann. n. o.
Iustitiam.

rit perfectus, etiam si multæ myriades individuorum trans-
eant, cum species aliquando in paucis consistat, ut tempo-
re diluuij. At hoc non verendum est. Manebit copia sem-
per viliorum, ut & vitiorum; nec aurea ætas expectanda
est nobis in hac vita, nisi fortè nimio auri desiderio, quod à
Deo seducit.

18. *Argumentum negatiuum Aduersarii contra
Albertum Magnum.*

18. *Argumentum
negatiuum.*

Si aurum esset finis cæterorum metallorum ma-
teriæ plumbi non tam bene esset sub sua forma,
quam auro sub sua.

At materiæ plumbi tam bene est, quam auro, sub
sua forma.

Ergo aurum non est finis cæterorum metallorum
& per consequens impossibilis est Chrysopoeia.

Assumptio probatur: quia vtræque materiæ plumbi
& auri est suo modo temperata & actionibus pro-
priis obeundis conueniens: Si enim plumbum
non esset absolutum, natura non subsisteret in eo,
ut nec natura subsistit in chylo, quem in stomacho
elaborauit, sed cum transmittit ad epar, ut fiat san-
guis.

Responsio Albert. M. ad 18. Argumentum Neg.

SI per, BENE, ESSE, intelligitur, sensus aliquis voluptatis,
absurdum videtur hoc, & ab utroq; & plumbo & auro,
alie-

*Responsio ad
Arg. neg. 18.*

alienum. Si verò, in sanitate vel non corruptibili statu permanere, ut opinor, tum propositionis nulla est connexio, & minor non est vera.

Quomodo enim plumbo tam bene sit, quam auro? cū illud sit morbis mineralibus multis obnoxium, & ab igne, ut communi hoste, facile in pulueres terreos, Lythargyrium & tandem in vitreas fæces conuertatur: Aurum verò interim maneat à morbis liberum, purum, constans, immotum igne, aliisve iniuriis. Ne quid de aquis fortibus, acetò & eiusmodi liquoribus corrosiuis dicam, quæque consumunt plumbum, ut ignes; auro autem nihil noxæ inferunt. Quid igitur vis nouâ illâ phrasi, quod plumbo bene sit æque, quam auro. Habet quidem suam formam, sed non auri: de mendico dicere possumus, quod æque habeat formam hominis, quam Rex aliquis ditissimus, at ita non de plumbo, quod æque habeat formam perfectam, quam aurum.

Probatio Assumpti non conuenit; quod ideo tam bene sit plumbo, quam auro, quia materia plumbi sit temperata suo modo. Est quidem temperata, sed in temperie & impuritate mixtâ, vnde facile corruptibilis: Auri vero materia est temperatissima temperie æquata absque vlla puritate, vnde est incorruptibili proxima.

Si hæc ratio sufficit, idem dicemus de scarabæo & aquila, de rana & leone; imò de bufone & homine; quod illi tam bene sit, quam huic, quod illi temperies æqualis, ut huic: At nihil ad rem propositam. Quod de chylo adfertur est simile, at non conuenit cum metallis: Metalla enim non absolvunt suas concoctiones tam citò, quam animalia. Quid si diceremus, masticationem in ore animalis contingentem, referre coagulationem argenti vivi in plumbum, in stomacho, plumbi in argentum, in epate, argenti in

in aurum, an multum à reinatura discederemus? At hæ
concoctiones in India fortè mille annis perfectæ fuerunt,
hic in Germania chylus hæret diutius in œsophago, & non
bene propter frigus stomachi concoquitur, etiam si bis vel
ter mille annos ibi maneat.

Ratio 16.
affirmati-
ua pro Che-
mia.

16. *Ratio affirmatiua pro Chemia veritate ALBERTI MAGNI Germani:*

Si metallorum tractatione in igne tentata tale
accidens contingat, cuius ratio occulta sit, nec
ab ullo vere reddi possit, etiam ingeniosissimo,
Quidni & eorundem debita in igne tractatione
ex debita materia tinctura fixa & ingrediens fie-
ri possit, cuius ratio reddi queat à mediocriter
ingenioso?

*At primum verum, hoc est, quod examinatione æris per
cupellam facta, si omnia prius ponderentur imposita cum
cupella, ac post; post operationem sint grauiora, qua ante,
quod est contra omnem rationem, cum ignis semper con-
sumat humiditates & sulfuris substantiam, vnde leuius id
corpus cum contentis reddi deberet.*

*Ergo & metallorum debita in igne tractatione ex sua ma-
teria tinctura fixa & ingrediens fieri potest: quia non defi-
cit fixitas in argento viuo, nec fluxus, nec color: vnde color
apparet in auro, imo & fixitas & fluxus & cætera omnia: Si
itaque est alicubi, quidni inde per artem, educi possit, aut
alio modo exprimi?*

Rr

Proposi-

Propositio huius syllogismi bene connectitur in suis membris;
quia si id, quod minus inesse possit, fiat, ut in sit, fiet quoque
id, quod magis inesse possit: Est autem pondus vnum ex
difficilimis accidentibus per chymicas vulgares operatio-
nes non facile acquirendum. Sunt enim, qui argento natu-
rali inducere possunt colorem auri, imò & fixitatem, ut in
cemento perduret & ab aqua forti non corrodat, ut aurum
verum putetur, sed quia pondus auri dare nequeunt, ideo
non est aurum, sed argentum coloratum: Est enim aurum
argento ferè duplo ponderosius in eadem mensura. Patet
itaque, quod si per ignis operationem pondus augeri pos-
sit, manente eadem substantiâ, & non diminutâ nec auctâ
per additionem, ita ut non solum materia in se coeat &
contrahatur, sed quoque in ipso pondere augeatur, quod
hoc requisitum sit longe admirabilius, quam quid fixum,
tinctum & fluidum reddere: Exempli gratia, accipio cupel-
lâ ponderis vnciarum 2. cui incho metallicas substantias
ponderis drachmarum 3. nec aliquid addo, pono ad ignem
ut stent per duas vel tres horas, donec fiat operatio: Ignis
interim consumit multa ex contentis illis & fumus euapo-
rat sensibiliter ita, ut si aqua vel succus herbæ fuisset, dimi-
dia vel maxima pars consumpta foret: Verum post opera-
tionem nihil absumptum video, sed pondus auctum: Inve-
nio enim si totum ponderem, non drach. 5. quot prius fue-
rant, sed drach. 6. At non est hæc vis magica, sed naturalis:
Quid dices ad hæc, ignem auxisse? Res magis admirabilis,
quod leuissimum omnium potuerit augere vnicam in tan-
tillo spacio: causa sit, quæcunque velis, hinc tamen patet,
aliquid miraculi contingere, quod contra rationis nostræ
discursum sit. Subsistat itaque sic aduersarius & primum
verissimas causas huius rei (quas experientissimus Erkerus
Docimastes Cæsareus se inuenire non posse ingenue fate-
tur)

*Harum &
mirum quid
in probatio.
ne per cupel-
lam contin-
git.*

tur, indaget, antequam de Chymicis aliis, licet non intellectis, nihilominus arbitrium suum interponat; quibus inuentis ex sui discursus subtilitate, facile quoque videbit causas occultas, cur Chymia sit possibilis. Nam si illi rationabiliter faciunt, qui ut altius possint saltare queant, aliquamdiu se ponderibus ex plumbo aut cupro pedibus adaptatis humi deprimunt, si hac mole aliquamdiu portatâ & post depositâ illi ipsi leuius ad summa illa arcana ingenio euolabunt.

17. *Ratio affirmatiua pro Chemica veritate*

Alberti Magni Germ.

*Ratio 17.
affirmatiua
pro Chymia.*

Si ex tutia alba & cupro rubeo in igne mixtis, sit vna substantia coloris mixti, nempe flauī, quæ tamen ab vtriusque compositi parte sit corruptibilis; Quidni & ex tinctura rubea & argento viuo metallico vel vulgi albo fiet media substantia aurea, quæ ab vtriusque compositi parte sit incorruptibilis.

At primum contingit & fieri potest per artem.

Ergo & secundum: præsertim cum Rosarius philosophorum dicat ex aliorum doctrina, quod tinctura se habeat cum metallis, ut tutia cum cupro.

Connexio propositionis euidentis est, quia ratio eadem vtro-

R. 2

bique

bique est, excepto hoc vno, quid tutia corruptibilis per se in magno pondere addatur cupro, & id in sub qua drupla quantitate augeat, nec illud spolietaut purget à corruptibili sulfure, sed magis corruptioni obnoxium reddat; unde viriditas cupro remanet, nec substantia eius comprimatur in angustum, vt ponderosior fiat, nec sit fixior, nec purior, sed, vt fuit, ita manet, nisi adhuc sæculentior euadat. E contra tinctura philosophica, in exigua quantitate, per se incorrupta, fixa, tincta & ingrediens, in profundum cupri liquefactitendit, idque à sulfureitate combustibili, que non est de argenti viui homogenitate, purgat & liberat, exponens heterogenea ignibus, donec ex duabus substantiis, duobusque coloribus, vna substantia aurea fiat: Interim exiguum quid ponderis de tinctura illi accrescit, nihilominus pondus fit in angusto spacio grauissimum.

Minor est nota experientia illa, qua fit lato ex cupro cum tutia, nec indiget alia probatione.

*Ratio 18.
affirmatiua
pro Chemia.*

18. *Ratio affirmatiua pro Chemia Alberti Magni.*

Si possibile est ex quibusdam vegetabilibus per calorem putrefactionis subterraneum certo tempore continuatum, etiam nondum maturatis, semina in profundo eorum latentia elicere & maturare summo naturæ mysterio, quidni quoque possibile sit ex mineralibus certis per calorem debitum illis, eorum semina aurea tingendi vim habentia educere & maturare, cum vtrobiq; sit eadem ratio,

At

At primum contingere potest.

Ergo & secundum.

Cohærentia membrorum in propositione nō potest esse dubia; licet à vegetabili ad minerale fiat progressus: quicquid in illis semen est, hoc in auro vel in materia, ex qua aurum, sulfur est seu Tinctura: Si itaque non solum à natura tum quando vegetabile, exempli gratia, brassica ad iustam acmē peruenit, hoc est, flores produxit, semina maturari possunt, viridi adhuc planta; terræ infixæ & radijs solaribus exposita, sed etiam arescente, sub terra sepulta, truncata, ubi sol non aspiciat; quis dubitet in simili statu de metallicis ac mineralibus? Nam magis veritati aduersum videtur, quod planta vegetans hoc præstare possit, quæ constat partibus organicis, vita quoq; vegetabili; quam mineralia, quæ nec vegetant propriè, nec vitam, nec organicas partes habent: Nihilominus hoc fit, vt semina sub terra generentur & maturecant; fiantque cæteris seminibus in caulibus sub diuinitatis longe puriora & salubriora, quorum plantis erucæ non sint infestæ, vt verissime narrant, qui experimentati sunt.

At tu negabis Minorem; quia non videris: Nihil hoc ad rem; pueros ignorantia excusare potest, non viros in Chymiam adeo strenuos bellatores. Circa hanc quæstionē aliquamdiu te fatiges exoluendam & absque dubio causas videbis reductionis metallicæ in pri-
mam suam materiam.